

Agenția de Monitorizare a Presei

- membră a rețelei Reporters sans Frontières -

Programul FreeEx

Libertatea presei în România

Anul 2004

Acest raport a fost realizat prin contribuția voluntară a echipei AMP.

Acest raport a fost redactat în cadrul programului FreeEx al Agenției de Monitorizare a Presei - *Academia Cațavencu* (AMP).

Programul **Libertatea de exprimare - FreeEx**, a fost demarat in august 1999 de AMP, având ca misiune protejarea și promovarea dreptului la liberă exprimare.

AMP a publicat anual rapoarte asupra situației libertății presei în România.

Echipa FreeEx

Liana GANEA – coordonator al programului

Răzvan MARTIN – coordonator al programului

Mulțumiri tuturor celor care au ajutat la editarea raportului :

Dan Bărbulescu

Ionuț Codreanu

Miruna Cugler

Cristina Dăescu

Gabi Dobre

Nicoleta Fotiade

Luciana Ghica

Cristina-Mihaela Murariu

Francisca Catană

Agenția de Monitorizare a Presei – *Academia Cațavencu*
Membră a Rețelei Reporteri Fără Frontiere

Str. Ion Cîmpineanu, Nr. 20 A
Bl. 18 A, Scara A, Et. 2, Ap. 8,
Sector 1
Bucuresti

Tel./Fax: +40-21-315 23 13;

e-mail: office@mma.ro | razvan@mma.ro

Web: www.mma.ro | www.freeex.ro

CUPRINS

I. Cadrul general	1
Agresiuni si amenințări	3
Controlul politic al informației	3
Cazul TVR	9
Cazul <i>SRR</i>	9
Presiunile politice si economice asupra presei	11
Publicitatea “de stat”	13
Cazul <i>Evenimentul Zilei</i>	16
Cazul <i>România liberă</i>	18
Legislația	19
Procese	21
Auto-reglementarea	21
II. Cazuistică	22
Agresiuni și amenințări	22
Presiuni îndreptate împotriva presei	28
Procese	33
Legislație	36
Accesul la informații	39
Drepturi salariale	41
Alte evenimente media importante	42
III. Bonus	
Fragmente din stenogramele ședințelor Delegației Permanente a <i>PSD</i>	46

CAPITOLUL I

Cadrul general

Anul 2004 a fost puternic marcat de cele două campanii electorale desfășurate în mai-iunie (alegerile locale) și noiembrie-decembrie (alegerile parlamentare și prezidențiale)

Presa a constituit principala armă folosită de mediul politic pentru a câștiga alegerile. Început în urmă cu 4 ani, atacul asupra presei a atins punctul culminant anul trecut.

Media audiovizuală a fost vârful de lance al campaniei politice agresive cu accente propagandistice, aceasta având de departe cel mai mare impact asupra populației. Preponderent, din știrile posturilor TV românești au lipsit informațiile critice la adresa partidului de guvernământ, au fost omise evenimente și subiecte care ar fi pus într-o lumină nefavorabilă membrii PSD (prin comparație cu presa scrisă unde astfel de informații au fost mediatizate). Liderii partidului aflat la putere au fost prezenți în general în context pozitiv sau neutru. În majoritatea cazurilor, atitudinea critică a jurnalistului de televiziune a fost îndreptată îndeosebi către membrii opoziției.

Semnalele venite din partea unor jurnaliști, editori sau patroni de presă din țară confirmă **intensificarea presiunilor asupra presei,** mai ales din partea fostei puteri.

Presiunile s-au manifestat în diverse forme – achiziționarea de instituții media, folosirea abuzivă a instituțiilor statului de către autorități ca instrumente de șantaj împotriva presei, cumpărarea tăcerii unor instituții de presă cu ajutorul publicității de stat sau a iertării obligațiilor fiscale și, acolo unde aceste metode nu au funcționat, amenințări, agresiuni sau, în ultimă instanță, cumpărarea tirajelor unor ziare înainte ca acestea să ajungă la cititor.

Obsesia fostei puteri pentru controlul presei este susținută de declarații ale unor lideri PSD, de documente oficiale ale partidului sau de stenogramele Delegației Permanente a PSD publicate de presa națională. Aceste documente au fost publicate de presă și nu au fost contestate în instanță de PSD, autenticitatea lor fiind confirmată chiar de unul din vicepreședinții partidului, fostul Ministru de Externe, Mircea Geoană.

„Acum, că este domnul Șeuleanu președinte executiv (la Radio România Actualități - n.r.) cred că lucrurile se vor rezolva. (...) Fiecare cu experiența lui, ce ziare a făcut fiecare, că asta trebuie să vedem pînă la urma, ne implicăm cu bani, cu cunoștințe, care sînt analiștii pe care ii trimitem la televiziuni. Data viitoare poate facem un text așa și fiecare să treacă 10 analiști pe care el îi recomandă pentru televiziuni, radiouri și așa mai departe”.¹

Concluziile unuia din aceste documente par să fi găsit explicația pentru surprinzătorul insucces electoral al PSD.

„Excesul de comunicare publică, inerent statutului de partid aflat la guvernare, nu a creat un avantaj relativ, ci a indus mai curînd electoratului o stare de saturație informațională, și, uneori, sentimentul de manipulare. (...) Există o serie de observații critice care necesită o analiză obiectivă și o strategie de remediere a deficiențelor în viitor : Binomul Guvern - PSD a dominat spațiul mediatic pînă la suprasaturație. Excesul de prezență mediatică a generat dezinteres și chiar respingere în rândurile unei mari părți a publicului. Concomitent a apărut „foamea” de altceva. PSD și liderul său, în special, au dominat pe parcursul ultimilor ani scena publică. Cantitatea a înecat calitatea. Publicul a fost suprasaturat cu evenimente minore care au fost supralicitate mediatic. Inundarea opiniei publice cu informație poate fi o tactică bună pe termen scurt, dar atunci când devine strategie de comunicare a guvernării dă naștere unor efecte nocive. Ieșirile rare în public dau semnalul importanței.”²

Noua putere a promis că va reda presei libertatea și demnitatea profesională. Rămâne însă să demonstreze că își dorește cu adevărat acest lucru. Până acum, există câteva semnale mai degrabă îngrijorătoare.

În luna Ianuarie a anului 2005, o agenție de știri a publicat un email trimis de către Radu Călin Cristea (jurnalist la *Radio Europa Liberă*) unui consilier al Președintelui Băsescu, în care ziaristul declina propunerea consilierului de a deveni unul dintre candidații pentru înlocuirea actualului Președinte - Director

¹ Adrian Nastase, *Stenogramele Delegației Permanente a PSD*, 5 ianuarie 2004

² Adrian Nastase, *Raport privind rezultatul alegerilor și strategia politică a PSD*
<http://www.psd.ro/diversedoc/afisare-diversedoc.php?idrubrica=5>

General (PDG) al televiziunii publice (Valentin Nicolau). Conform legii de funcționare a serviciilor publice de radio-tv, PDG nu poate fi demis sau numit decât de Parlament. Această situație a trezit îngrijorare privind o posibilă implicare abuzivă a noului președinte în schimbarea conducerii TVR. Amintim că, a doua zi după câștigarea alegerilor, Traian Băsescu a promis că presa își va recâștiga libertatea și respectul pe durata mandatului său.

Nici în privința legislației, noul regim nu pare să facă mai multe progrese. Aflat în dezbateră Parlamentului, noul Cod Penal a trecut prin Camera Deputaților conținând în continuare infracțiunea de calomnie, eliminând însă pedeapsa cu închisoarea pentru această faptă.

Agresiuni și amenințări

Agresiunile îndreptate împotriva jurnaliștilor au continuat să fie fenomenul cel mai vizibil în viața presei românești. În ciuda avertismentelor organizațiilor și instituțiilor naționale și internaționale, chiar și ale Primului ministru, cazurile de agresiune îndreptate împotriva jurnaliștilor sunt cel puțin la fel de numeroase ca în 2003. Din păcate, doar câteva dintre aceste cazuri au fost rezolvate de Poliție. Puțini vinovați au fost identificați și sancționați pentru hărțuirea jurnaliștilor.

Mai îngrijorător este faptul că, în acest an, **majoritatea atacurilor împotriva presei vin din partea politicienilor, autorităților și chiar a reprezentanților forțelor de ordine** (Poliție, Jandarmerie, Gardieni publici). Se poate afirma că cele două campanii electorale au avut o contribuție semnificativă la această creștere a „nervozității” politicienilor sau a autorităților împotriva ziariștilor.

Controlul politic al informației

Una din cele mai grave probleme ale presei românești în 2004 a fost **scăderea diversității informațiilor și opiniilor, în special a acelor informații și opinii critice ce vizau structurile de putere.** Consecința directă a acestei stări de fapt a fost lipsa de acces a cetățeanului la acest tip de informații în spațiul mediatic.

Acest fenomen este vizibil în special în media audio-vizuală, cu precădere la principalele posturi de televiziune cu acoperire națională. Dacă presa scrisă națională a acoperit o varietate mult mai mare de subiecte politice și a avut o atitudine mult mai critică, știrile prime-time TV, mai ales, au arătat un interes marginal pentru viața politică. În principiu, s-au concentrat pe subiecte facile ("**infotainment**") care de obicei nu au legătură directă cu interesul public (informații care nu servesc interesului public). Fenomenul este

cu atât mai îngrijorător cu cât 73% dintre români au ca principală sursă de informare televiziunea, 8% ziarele și 6% radioul”³.

Rapoartele de monitorizare ale Agenției de Monitorizare a Presei (AMP) demonstrează **persistența dezechilibrului înregistrat anii anteriori în reprezentarea vieții politice pe principalele posturi de televiziune.**

Cei mai vizibili lideri politici în anul 2004 au fost **Adrian Năstase** (președinte PSD și Prim-ministru) și **Ion Iliescu** (Președintele României) care au păstrat aproximativ aceleași procente de vizibilitate de la o lună la alta la distanța de 15-20% de liderii opoziției.

Totuși, cel mai semnificativ este contextul în care sunt prezentați liderii politici și politicienii în cadrul știrilor TV. În ansamblu, **în anul electoral 2004, Adrian Năstase și Ion Iliescu au fost singurii politicieni asociați aproape în exclusivitate cu acțiuni neutre sau pozitive și aproape niciodată cu acțiuni negative.**

Campania electorală s-a întins practic pe tot parcursul anului, însă doar în perioada reglementată de lege televiziunile și radiourile au respectat regulile impuse de legea electorală și sancționate de *Consiliul Național al Audiovizualului (CNA)*. În timpul campaniei electorale, analizele AMP au înregistrat un echilibru din punct de vedere cantitativ în reprezentarea vieții politice, însă aspectele critice au dispărut aproape complet.

Campania electorală, în special cea televizată, a fost caracterizată în mai multe rânduri ca fiind **plictisitoare, neinteresantă, cu dezbateri sterile, iar electoratul nu a fost suficient informat în legătură cu chestiuni de interes public**. Principala cauză a acestei stări de fapt este formatul emisiunilor electorale, format care de cele mai multe ori a evitat confruntarea directă între candidați, mai ales între principalii doi candidați, dar și subiectele fierbinți, de interes public major.

Un exemplu în acest sens ar fi „stenogramele ședințelor Delegației Permanente PSD” care au fost intens mediatizate în presa scrisă, dar extrem de puțin pe posturile TV. Formatul emisiunilor a fost influențat și de legea electorală, care a conținut mai multe prevederi restrictive la adresa libertății de exprimare. Una dintre ele interzice candidaților să facă afirmații cu caracter calomnios la adresa celorlalți candidați. Există numeroase semnale venite din partea editorilor și redactorilor din presa locală și națională care s-au plâns că respectivele reglementări au descurajat prezentarea de știri politice.

În perioada preelectorală, liderii PSD au avut acces la intervenții directe⁴ mai frecvent decât ceilalți lideri politici. Diferența a apărut atât în valoare absolută, cât și în valoare relativă.

De exemplu, în luna septembrie 2004, Adrian Năstase a fost prezent în cadrul știrilor TV cu 70 de intervenții directe (adresându-se direct publicului);

³ Conform unui sondaj CURS – “Influența media asupra comportamentului civic și politic”

⁴ Numim intervenție directă prezența politicianului în cadrul știrii atât cu voce, cât și în imagine (ex. fragment din declarația din timpul unei conferințe de presă, interviu luat de reporter etc.)

Theodor Stolojan cu 7. Așadar, pentru Adrian Năstase 40% dintre apariții au fost intervenții directe, iar cele ale lui Theodor Stolojan au reprezentat 4%.

Tot în septembrie, Adrian Năstase este asociat cu acțiuni pozitive cel mai frecvent: 16 apariții, dintre care 10 la *TVR1* și este singurul lider politic față de care în cadrul tuturor televiziunilor monitorizate în această perioadă există atitudine tendențios pozitivă (*TVR1* – 7 apariții, *Prima TV* – 5, *B1 TV* – 4, *Antena 1* – 3, *Realitatea TV* – 2, *Pro TV* - 1). Tendențiozitatea pozitivă este preponderent determinată de imaginile care-l prezintă pe liderul *PSD* în mijlocul “băilor de mulțime”.

Acest tip de rezultate, menționate mai sus și identificate în luna septembrie, a fost specific mai mult sau mai puțin tuturor rapoartelor de monitorizare AMP din întreg anul electoral 2004, cu tendința de creștere a contextului pozitiv în ceea ce privește liderii partidului de guvernământ pe măsură ce campania electorală s-a apropiat⁵.

În perioada campaniei electorale, numărul știrilor politice a scăzut simțitor, una din cauze fiind legislația electorală, ale cărei ambiguități și caracter restrictiv au creat confuzie, inhibând astfel editorii să prezinte știri referitoare la viața politică. S-a putut observa cvasi dispariția actorilor politici mai ales în prima săptămână a campaniei electorale. Atitudinea critică, care în general era îndreptată către membrii opoziției, a dispărut în majoritatea știrilor difuzate în timpul campaniei electorale. În majoritatea timpului, televiziunile au prezentat știri cu context neutru sau pozitiv.

Cât despre **perioada de după alegeri, atitudinea critică față de liderii Puterii din prezent a crescut în știrile TV spre deosebire de perioada preelectorală și electorală.** De această dată, cel mai vizibil lider politic, și anume Traian Băsescu, este și cel mai criticat în comparație cu Adrian Năstase - cel mai vizibil lider din perioada anterioară alegerilor, care întrunea constant acțiuni pozitive și față de care atitudinea jurnalistului era preponderent pozitivă.

Totuși, în această perioadă, au existat și situații similare celei preelectorale și electorale, chiar dacă actorii s-au schimbat între timp.

Atitudinea negativă a jurnalistului este îndreptată îndeosebi către membrii unui partid aflat în Opoziție, și anume membrii *PSD*, iar în ceea ce privește acțiunile cu care sunt asociați liderii Puterii se poate observa prezența unui număr mai mare de acțiuni pozitive asociate acestora (Vezi și www.mma.ro, *Baza de date*).

În ceea ce privește **presa scrisă**, situația este ceva mai nuanțată. Spre deosebire de presa scrisă locală, fragilă economic și vulnerabilă în fața presiunilor politice, presa scrisă națională, mai diversă și cu o situație

⁵ www.mma.ro, *Baza de date*

economică mai solidă, a avut voci care și-au "permis" să aibă o poziție critică față de structurile de putere.

Un caz – România și Uniunea Europeană

Un studiu de caz efectuat de AMP în februarie 2004 demonstrează **existența unor agende extrem de diferite ale instituțiilor media și modul diferit în care realitățile sunt reflectate de media audiovizuală și de cea scrisă.**

Scandalul generat de posibila suspendare a negocierilor României cu UE a fost reflectat diferit de televiziuni și de presa scrisă. Raportul Parlamentului European conținea o serie de critici la adresa României (adoapțiile internaționale, reforma administrativă, independența justiției, corupția și libertatea presei).

Televiziunile și-au concentrat atenția asupra temelor mai „ușoare” (adoapțiile internaționale), marginalizând celelalte subiecte care puneau Puterea într-o lumină nefavorabilă (corupția, independența justiției și libertatea presei). În schimb, presa scrisă a abordat toate cele patru subiecte.⁶

România și Uniunea Europeană

Raportat la numărul de articole respectiv știri privind problema suspendării negocierilor, în presa scrisă s-a înregistrat o frecvență mai mare a referirilor la atacurile la adresa Puterii și a României decât în știrile TV.⁷

A. Frecvența atacurilor

Presa scrisă

- ▶ atacuri la adresa Puterii și a României – **8,78** atacuri la fiecare 10 articole
- ▶ atacuri la adresa oficialilor europeni – **2,65** atacuri la fiecare 10 articole

Televiziuni

- ▶ atacuri la adresa Puterii și a României – **2,85** atacuri la fiecare 10 știri
- ▶ atacuri la adresa oficialilor europeni – **2,65** atacuri la fiecare 10 știri

B. Frecvența aparițiilor cuvintelor cheie

Presa scrisă

- ▶ “adoapții” – **62%** din totalul aparițiilor cuvintelor cheie

⁶ *www.mma.ro, Baza de date*

⁷ *Problematika aderării la UE în presa scrisă și audiovizuala în perioada 29 ianuarie – 11 februarie 2004” – studiu de caz al AMP*

- ▶ “justiție”, “corupție”, “libertatea presei”- **38%** din totalul aparițiilor cuvintelor cheie

Televiziuni

- ▶ “adopții” – **81%** din totalul aparițiilor cuvintelor cheie
- ▶ “justiție”, “corupție”, “libertatea presei” - **19%** din totalul aparițiilor cuvintelor cheie

C. Frecvența articolelor/ știrilor TV care prezintă acțiunile Guvernului pentru rezolvarea conflictului

Presa scrisă

- ▶ **1,50%** din totalul articolelor privind problematica UE

Televiziuni

- ▶ **19,40%** din totalul știrilor privind problematica UE

TVR1, Pro TV și Antena 1 sunt principalii actori pe piața de televiziune cu o cotă de audiență combinată de 57%. În anul 2004, puterea mediatică a acestora nu a fost folosită pentru informarea corectă a publicului, cele trei televiziuni evitând știrile sau comentariile critice la adresa fostului partid de guvernământ.

Mecanismele de influențare a politicii editoriale a celor trei posturi au fost diferite.

Valer Dorneanu, Președintele Senatului afirma pe 29 septembrie 2004:

*”A propos de strădania televiziunilor, începând cu televiziunea națională și a celorlalte și a presei, eu tot mă întreb de ce noi continuăm să sprijinim în diverse modalități instituții de presă cu foarte mare audiență cu facilitățile vechi, cu sponsorizări, cu reclame, iar ceea ce primim noi sunt cel mult vagi scutiri individuale”.*⁸

În cazul **Pro TV**, multe voci identifică datoriile pe care această televiziune le-a acumulat față de bugetul statului (peste 6 milioane \$) de-a lungul anilor și reeșalonările acordate de Guvernul PSD la plata acestora. Într-un comunicat emis în luna octombrie, *Pro TV* a pretins că și-a achitat integral datoriile față de stat. În aceeași zi, *Pro TV* dispare de pe lista datornicilor publicată pe site-ul Ministerului Finanțelor.

Pe 14 februarie 2005, sub noua guvernare, inspectorii fiscali au pus sechestru pe studiourile și platourile de filmare de la Buftea, precum și pe conturile deschise de firma *Studiourile Media Pro SA* la cinci bănci. *Studiourile Media Pro* au peste 100 de miliarde datorii la bugetul de stat. Compania are strânse legături cu trustul de presă ce deține postul de televiziune *Pro TV*.

⁸ Stenogramele Delegației Permanente a PSD, 29 septembrie 2003

Din păcate, este imposibil de depistat cine este adevăratul proprietar al firmei, deoarece acționarii ei sunt înregistrați în zone off-shore, unde structura proprietății este ascunsă. De altfel, transparența proprietății media reprezintă una din problemele importante presei românești.

Multe posturi de radio sau televiziune au proprietari ascunși în spatele unor firme înregistrate în paradisuri fiscale, deși art 30 (5) al Constituției stipulează "Conform legii, este posibil ca mass media să fie obligate să-și dezvăluie resursele financiare". De asemenea, nici una dintre companiile de media audiovizuală nu face publice raporte financiare anuale⁹.

În cazul postului de televiziune, **Antena 1**, situația este ceva mai clară. Patronul acesteia este Dan Voiculescu, liderul PUR, partid care a intrat într-o alianță electorală cu PSD pentru alegerile generale.

Raportul PSD privind rezultatul alegerilor și strategia politică a PSD menționează expres că puterea mediatică a trustului lui Dan Voiculescu este unul din motivele încheierii alianței electorale :

“Argumentele principale pentru încheierea acestei alianțe electorale – respectiv evitarea izolării PSD și crearea unui front mediatic favorabil în campania electorală – nu au fost întemeiate decât la nivel central. La nivel local, unitățile mediactice asociate cu PUR au continuat ofensiva împotriva candidaților PSD.”¹⁰

Televiziunea publică nu a făcut decât să-și mențină comportamentul tradițional de instituție aservită puterii, indiferent de culoarea politică a acesteia. Deși știrile TVR au fost destul de echilibrate din punct de vedere cantitativ, respectând în linii mari regula celor trei treimi impusă de CNA, ele au omis adeseori subiecte ‚fierbinți’ sau acele știri care prezentau într-un context negativ liderii PSD.

Adrian Năstase:

“Avem nevoie de zece oameni, fiecare să discute cu câte o televiziune, 7 să discute cu câte un ziar. Asta este complicat și de asta cine se ocupă la noi de lucrurile astea? Unul scrie desene, altul face desene, altul face diagrame, altul pune pe pereți, este vorba de munca aia de șaibă. (...) Dar noi am lăsat Televiziunea Română să preia ce a vrut ea, noi nu i-am spus vrem mesajul ăsta, nu am spus la PRO TV: vrem mesajul ăsta. Cineva care să stea la pupitru să vadă tot ce s-a întâmplat și să spună, domnule, noi vrem să apară pe televiziune mesajul ăsta, vrem imaginea asta.”¹¹

Prezența unui reprezentant al PSD în camera de știri a TVR a fost confirmată chiar de conducerea TVR în ianuarie 2005.

⁹ Manuela Preoteasa, Structurile de Proprietate si influenta lor asupra independentei si pluralismului in mass media, SEENPM, 2004

¹⁰ *Raportul PSD privind rezultatul alegerilor si strategia politica a PSD*, www.psd.ro

¹¹ stenogramele Delegatiei Permanente a PSD

În data de 30 noiembrie 2004, la două zile după primul tur al alegerilor parlamentare și prezidențiale, candidatul Alianței PNL-PD la funcția de Președinte al României a declarat în cadrul unei conferințe de presă că alegerile fuseseră fraudate și a cerut anularea acestora.

În seara aceleiași zile, *TVR1* a transformat întregul buletin de știri în campanie deschisă orientată împotriva lui Traian Băsescu. Acuzele de fraudă formulate de Alianța D.A. la adresa BEC și a Uniunii PSD+PUR au fost mediatizate astfel încât s-au transformat într-o campanie deschisă împotriva candidatului la președinție din partea Alianței D.A.. Argumentele aduse de reprezentanții Alianței au fost prezentate din off. A fost difuzat momentul în care Traian Băsescu cerea anularea alegerilor din cauza dimensiunilor fraudei, urmat de un material din ziua precedentă în care Băsescu afirma că oricare ar fi dimensiunile fraudelor nu va contesta rezultatele alegerilor.

Toate celelalte persoane prezente sau invocate în program (ziariști, analiști sau politicieni) au fost unanime în a-l critica pe candidatul opoziției. Într-un comunicat emis a doua zi, Agenția de Monitorizare a Presei a considerat că *TVR1* a comis o ‚fraudă electorală informațională’ prin intermediul buletinului de știri.

Cazul TVR

În data de 6 Decembrie, Alexandru Costache, redactor în cadrul Departamentului de Știri de la *TVR1* a făcut publice presiunile politice, cenzura și dezinformarea practicate în cadrul televiziunii publice. Ziaristul afirma într-o scrisoare deschisă:

“Am ajuns să fim legați ombilical de PSD, și nu atât de PSD, cât de Adrian Năstase. Nu se critică decât la comandă și în anumite contexte.”¹²

Alți cinci jurnaliști de la *TVR* au confirmat faptele reclamate de Costache, cu toate că Regulamentul de Ordine și Funcționare al *TVR* interzice angajaților să exprime public opinii negative la adresa instituției.

Comisia de Etică și Arbitraj (*CEA*) din *TVR* a analizat acuzațiile aduse de grupul ziariștilor protestatari și, într-un raport întocmit pe 30 Decembrie, a confirmat în mare măsură cele semnalate. Din cei 30 de jurnaliști din cadrul Departamentului de Știri audiați de *CEA*, 22 au confirmat, integral sau parțial, acuzațiile lui Al. Costache. Raportul Comisiei a fost înaintat conducerii *TVR*, însă aceasta nu a dat nici o sancțiune pentru derapajele editoriale semnalate în raport.

Pe 7 februarie 2005, Valentin Nicolau și-a prezentat o ‚demisie condiționată’ din funcția pe care o deține. El a precizat că va renunța la conducerea televiziunii publice în momentul în care Parlamentul va adopta o nouă lege de

¹² *Evenimentul Zilei*, 6 decembrie 2004

funcționare a serviciilor publice de radio și televiziune, lege care să permită depolitizarea celor două instituții. Conform legislației în vigoare, această decizie este nulă.

Cazul SRR

Pe tot parcursul anului au existat mai multe semnale venite din partea unor jurnaliști de la radioul public (Societatea Română de Radiodifuziune - SRR) care au reclamat public presiunea editorială și cenzura existente în cadrul instituției. În cadrul unei conferințe organizate de o delegație a organizației Reporteri fără Frontiere în luna aprilie, jurnaliști de la SRR au acuzat: modul deformat în care a fost prezentat raportul Parlamentului European, cenzurarea declarațiilor critice ale liderilor opoziției ce-l vizau pe Adrian Năstase și faptul că știrile despre acesta erau exclusiv pozitive.

La doar câteva zile după această conferință, CNA recomandă SRR să respecte prevederile reglementarilor sale privind pluralismul și corecta informare a publicului. Recomandarea solicită SRR să implementeze propriul Cod Deontologic în scopul asigurării independenței editoriale.

Jurnaliști de la SRR au acuzat conducerea radioului public de aservire față de PSD în luna decembrie. În Ianuarie 2005, 11 jurnaliști din SRR au format *Inițiativa Profesională Radio România*, cu scopul de a lupta împotriva cenzurii din interiorul instituției și pentru depolitizarea acesteia. Grupul a prezentat într-un amplu document o serie de acte de dezinformare și de manipulare editorială care au avut loc în SRR în ultimii ani, acuzându-l pe Dragoș Șeuleanu, Președintele Director General al radioului public de abuzuri administrative, folosire ilegală a banului public și că „a adus instituția în haos administrativ și i-a distrus credibilitatea și prestigiul”.¹³

În februarie 2005, CNA a audiat cele două părți și a emis un comunicat în care precizează că „constată existența în interiorul SRR a unui conflict ireconciliabil între domnul Dragoș Șeuleanu și conducerea de la Departamentul de știri, pe de o parte, și o mare parte a angajaților SRR, pe de altă parte.

Acest conflict a fost generat de disfuncții în managementul editorial al instituției, de existența unor posibile acte de cenzură, de nerespectarea, în unele cazuri, a regulilor deontologiei profesionale, a normelor interne, de tratament diferențiat aplicat unor oameni politici precum și de repetate încercări de intimidare a salariaților în demersul lor legitim de a semnala disfuncționalitățile din SRR.

Escaladarea conflictului poate duce la un blocaj al activității SRR și, implicit, la afectarea gravă a interesului publicului. În această situație, membrii CNA consideră că o soluție pentru depășirea acestei crize ar putea fi asumarea

¹³ www.initiativa.home.ro

răspunderii, prin demisie, a Președintelui - Director General împreună cu Consiliul de Administrație și conducerea Departamentului de știri”.

Pentru gravele derapaje editoriale ale posturilor publice de radio și televiziune și pentru deturnarea de la misiunea de instituție publică a societăților pe care le conduc *Agenția de Monitorizare a Presei* a cerut celor doi PDG ai TVR și SRR să-și prezinte demisia de onoare. Acestui demers i s-a alăturat *Convenția Organizațiilor de Media*, organizație care reunește 36 de organizații de media și alte 10 organizații neguvernamentale.¹⁴

O Comisie Parlamentară Specială de Anchetă a fost formată în luna februarie pentru a investiga situația de la TVR și SRR.

La numai 2 zile după victoria lui Traian Băsescu în alegerile prezidențiale, CNA a emis un „Apel pentru respectarea independenței serviciilor publice de radio și televiziune” în care solicită depolitizarea administrației celor două instituții și propune modificări legislative pentru asigurarea independenței și bunei funcționări a radioului și televiziunii publice. Necesitatea modificării legii 41/1994 de funcționare a serviciilor publice de radio și televiziune a fost recunoscută și de Valentin Nicolau, PDG al TVR, care a condiționat demisia sa de schimbarea acestei legi.

În luna februarie a anului 2005, mai multe organizații ale societății civile au format un grup de lucru pentru a propune modificări ale legii 41/1994. La acest grup s-au alăturat ziariști din SRR și TVR, dar și reprezentanți ai conducerii TVR. Documentul redactat de acest grup de lucru propune o modificare de substanță a cadrului de organizare și funcționare a celor două instituții, vizând depolitizarea acestora, instituirea unor mecanisme de control privind respectarea misiunii de serviciu public a SRR și TVR și a normelor etice și profesionale.

Presiunile politice și economice asupra presei

Procesul de „Berlusconizare” a presei a continuat. Piața de media în România este departe de a funcționa după principiile liberei concurențe. În ciuda unei aparente diversități (311 de licențe de televiziune acordate, dintre care 150 sunt operaționale), majoritatea instituțiilor de presă nu funcționează ca entități al căror scop este generarea de profit, ci ca instrument al patronilor pentru a obține influență, pentru a șantaja sau ataca adversarii politici sau de afaceri.

Revista Capital a publicat în 18 martie 2004 un raport privind proprietatea a 22 de posturi locale de televiziune din 12 orașe. Raportul arată că 11 din aceste posturi sunt deținute de membri ai PSD, 6 de către membri ai PNL,

¹⁴ Fundatia Concept, Centrul Parteneriat pentru Egalitate, Grupul pentru Dialog Social, Alianta Civica, Centrul de Resurse Juridice, Asociația Consumatorilor de Media, APADOR – CH, APPLE, Asociația Civic Media, Liga Romana de Presa

unul de către un membru al Alianței Populare, restul aparținând unor persoane fără afiliere politică.

Fenomenul politizării presei este foarte bine demonstrat de situațiile în care postul de televiziune *Antena 1* (al doilea post privat ca audiență)¹⁵ s-a aflat de-a lungul anului, în funcție de interesele politice ale patronului său, Dan Voiculescu, în același timp lider al Partidului Umanist Român. Acest partid, fără o bază electorală reală, și-a negociat interesele pe tabla politică folosind ca argument trustul mediatic patronat de Dan Voiculescu (*Antena 1* și *Jurnalul Național*). Mutările politice ale partidului erau imediat urmate de reorientarea politicii editoriale a postului de televiziune.

Pe parcursul unui singur an, *Antena 1* a ‘întors armele de 3 ori’. Înainte de semnarea acordului electoral între PUR și PSD (Septembrie 2004), postul a fost relativ critic la adresa puterii, mai ales înainte de alegerile locale, în toamnă știrile postului au devenit brusc mult mai critice cu opoziția, puterea fiind menajată. După alegerile generale, când PUR a rupt alianța cu PSD și s-a alăturat coaliției guvernamentale, *Antena 1* a urmat din nou direcția patronului său, criticând PSD și dovedind multă înțelegere față de noua putere.

Iată câteva fragmente din rapoartele de monitorizare AMP în anul 2004 care demonstrează acest lucru:¹⁶

Studiu de caz - problematica aderării la UE în presa scrisă și audiovizuală în perioada 29 ianuarie – 11 februarie 2004

“*Antena 1* este singura televiziune care critică Guvernul și pe Adrian Năstase în această problemă. Guvernul și Adrian Năstase au fost prezentați ca încercând să minimizeze și să ascundă opiniei publice din România criticile aduse de către oficialii europeni”.

Raport de monitorizare, 1-20 iunie 2004

"La *Antena 1*, membrii PSD au fost asociați cu 14 acțiuni negative. Membrii celorlalte formațiuni politice au fost asociați numai cu acțiuni neutre, cu excepția membrilor UDMR - 1 acțiune negativă".

Raport de monitorizare, 1-20 septembrie 2004

"În cazul postului *Antena 1*, însă, diferența dintre numărul total de apariții dintre cele două formațiuni politice este de 82 de apariții: Uniunea PSD+PUR – 93 de apariții din care 34 intervenții directe; Alianța D.A. – 9 apariții din care 4 intervenții directe".

Raport monitorizare, 21 octombrie - 3 noiembrie 2004

¹⁵ Goana dupa audienta s-a intetit in 2004, Capital, 6 Ian. 2005

¹⁶ www.mma.ro

"Antena 1 a prezentat cele mai multe acțiuni pozitive ale membrilor Uniunii PSD+PUR (7 apariții)". "Adrian Năstase a fost asociat cu cele mai multe acțiuni pozitive (33) în cadrul știrilor TV prime-time difuzate în timpul campaniei electorale; majoritatea au fost înregistrate în cadrul știrilor postului Antena 1 (15 apariții)".

În perioada postelectorală (20-26 decembrie 2004; 5-12 ianuarie 2005) la Antena 1, conținutul știrilor s-a schimbat din nou: membrii PSD sunt singurii politicieni asociați cu acțiuni negative (5 apariții).

Publicitatea „de stat”

Publicitatea distribuită netransparent și preferențial de instituțiile și companiile publice a fost **unul din principalele mecanisme de control al presei** folosite de Guvern și autoritățile locale.

Publicitatea „de stat” a fost estimată în anul 2003 la aproximativ **8% din totalul cheltuielilor cu publicitatea din media**, cheltuieli ce ating o sumă netă de **aproximativ 130 milioane euro**.

“În anul 2000, conform datelor oferite de Guvernul României, ministerele și instituțiile subordonate acestora au alocat pentru publicitatea de stat 8,9 milioane de euro. Odată venit la putere, PSD a mărit alocațiile destinate publicității cu 35% în primii trei ani, cu o medie de 13,5 milioane de euro, pentru ca în anul 2004 - an electoral - suma aproape să se dubleze față de anul 2000: 17 milioane de euro”¹⁷.

Conform unui document pus în circulație de executivul condus de Tăriceanu, 15 dintre ministerele guvernului Năstase au cheltuit, direct sau prin regii și alte foruri din subordine, aproape 66 de milioane de euro pentru diferite campanii guvernamentale, în perioada 2000-2004. Primul loc în topul ministerelor care au acordat publicitate îl deține Ministerul Industriei și Comerțului, urmat de Ministerul Transporturilor și de Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale.

Distribuția publicității de stat nu a ținut întotdeauna cont de criteriul audienței. **Multe publicații sau posturi de televiziune cu audiențe modeste au primit contracte de publicitate substanțial mai mari decât alte instituții de presă ce aveau o audiență mai reprezentativă, dar erau mai critice față de putere.**

Câteva exemple în acest sens ar fi ziare ca *Gardianul* sau *Independent*, publicații neauditare și cu tiraje modeste, care au primit sume considerabil mai mari decât alte ziare cu tiraje semnificativ mai mari, dar cu o atitudine mult

¹⁷ *Imaginea ministrilor lui Nastase ne-a costat un Mercedes pe zi*, Cristina Hurdubaia, Cotidianul, 10.03.2005

mai critică față de putere. Și în spațiul audiovizual există exemple asemănătoare. *Prima TV*, un post privat de televiziune care, deși ocupa locul 4 la audiență națională, a beneficiat de contracte de publicitate din bani publici considerabil mai consistente decât alte televiziuni cu audiențe mai mari.¹⁸

La data de 20 iulie, *Evenimentul Zilei* a publicat un document intern clasificat al Guvernului, data 6 ianuarie 2004 și semnat de ministrul Eugen Bejinariu, șeful Secretariatului General al Guvernului, document care stipula că

“În conformitate cu cele stabilite de Guvern, toate ministerele și celelalte autorități ale administrației publice centrale, precum și instituțiile sau agenții economici aflați în subordinea, în coordonarea sau sub autoritatea acestora vor încheia contracte de publicitate pentru anul 2004 numai după prezentarea bugetelor aferente și a contractelor corespunzătoare în vederea obținerii acordului prealabil al domnului Adrian Năstase, prim-ministru al României”. Un alt document purtând aceeași semnătură și data 9 ianuarie 2004 justifică demersul astfel: “Facem precizarea că datele solicitate sunt necesare pentru a putea asigura negocierea unor prețuri corespunzătoare, care să permită utilizarea, cu maximă eficiență, a fondurilor alocate în acest scop”.

Centrul pentru Jurnalism Independent (CJI) a solicitat, în baza Legii accesului la informații, detalii privind lista contractelor de publicitate aprobate de prim-ministru. Pe 25 Octombrie, Tribunalul București a decis că Guvernul va trebui să facă publice informațiile cerute de CJI. Guvernul Năstase a făcut recurs. În martie 2005, CJI și Guvernul Tăriceanu au stins litigiul, iar Guvernul a făcut publice numele a 35 de ministere, autorități și comisii naționale care au primit adresa respectivă.

De asemenea, Guvernul a pus la dispoziție copii după răspunsurile primite de la 7 instituții ca urmare a primirii acestei adrese. Un comunicat al *CJI* din 14.03.2005 susține că :

“O parte din informațiile solicitate nu a putut fi identificată în arhivele Guvernului. Guvernul afirmă, de asemenea, că după o anchetă internă, s-a dovedit că nu există, nici la Secretariatul General al Guvernului, nici la Cancelaria Guvernului, informații oficiale legate de contracte și bugete de publicitate avizate de fostul prim-ministru Adrian Năstase. Centrul pentru Jurnalism Independent își exprimă surprinderea față de lipsa acestor documente. Aceasta denotă fie gestionarea arbitrară sau neglijentă a activității guvernului, fie alimentează suspiciuni referitoare la o eventuală distrugere a documentelor care demonstau modalitatea de avizare a contractelor de publicitate, după izbucnirea scandalului în presă”.

Joi, 27 ianuarie 2005, la *Radio MIX FM*, Alexandru Mironov, membru *PSD* și unul dintre apropiații fostului președinte Iliescu, l-a acuzat pe Adrian Năstase

¹⁸*Campionii publicității lui Năstase – audiența confidențială*, Silviu Sergiu, *Evenimentul Zilei*, 16.03.2005

că a cumpărat bunăvoința presei prin contracte de publicitate. *“Presă a fost cumpărată cu banii de publicitate. Cu milioane de dolari”*, a afirmat Al. Mironov. El a menționat existența unui contract de publicitate în valoare de 300 000 mii dolari încheiat de *Societatea Națională Tutunul Românesc* cu un ziar central la ordinul expres al fostului premier Năstase.

Alin Teodorescu, Cancelarul Guvernului Năstase a declarat la postul B1 TV la emisiunea lui Radu Moraru în toamna anului 2004:

“Într-adevăr, din cifrele pe care le-a dat ‘Evenimentul zilei’, de fapt trustul Expres, rezultă că publicitatea de la instituții publice, nu de la Guvern, în ‘Evenimentul zilei’ s-a redus de la 500 de mii de dolari la aproape nimic în 2004. Această situație era cunoscută în mediul agențiilor de publicitate de un an. Din ce motiv? Dintr-un motiv foarte simplu, pe care orice șef de agenție de publicitate poate să vi-l spună, că nu poți să bagi o pagină de publicitate pentru pensii sau vacanțe sociale sau pentru ‘Casa de copii nu e acasă’ pe aceeași pagină în care una sau două sau trei din persoanele care conduc respectiva instituție publică sunt acuzate de corupție...”

Conform unui articol publicat de săptămânalul financiar Capital, **cel mai mare investitor în publicitate în presa scrisă pe primele opt luni ale anului 2004 a fost Partidul Social Democrat, cu un volum brut de 2,9 milioane de euro plătiți pentru publicitate.**¹⁹

Un studiu efectuat de *Institutul de Politici Publice (IPP)* în urma monitorizării publicității în perioada 1 octombrie-5 noiembrie a descoperit că Guvernul a plătit din bani publici aproape 500.000 dolari pentru a face, de fapt, publicitate unor figuri marcante din PSD, Directorul de programe al IPP, Adrian Moraru, consideră că, în mod flagrant, guvernul a produs spoturi publicitare pentru a obține efecte electorale.

“În spoturile guvernamentale apar figuri precum Adrian Năstase și Miron Mitrea. Este evident că publicitatea de stat produce, de fapt, efecte de imagine pentru candidații PSD”, a precizat Adrian Moraru.

IPP a mai descoperit că volumul publicității angajate de guvern îl depășește pe cel al publicității electorale angajate de toate partidele la un loc.

O monitorizare a *Asociației Pro-Democrația* arată că numai în perioada 15 noiembrie-8 decembrie 2004, s-au cheltuit 120.000 de dolari pe două programe guvernamentale, *“ANL - am pornit împreună pe drumul spre casă”* și *“Autostrada Soarelui - primii 100 de kilometri la nivel european”*.

Ziarul *Gazeta Sporturilor* a efectuat toamna trecută o investigație privind cele 400 de săli de sport pe care guvernul Năstase susținea că le-a construit în timpul mandatului său.

¹⁹ Capital, “PSD este cel mai tare client publicitar al presei”, Petre Barbu

“În momentul în care Gazeta documenta investigația despre cele 400 de săli promise de cabinetul Năstase și neterminată, dar prezentate ca un mare succes, am primit comandă de publicitate, culmea, tocmai pentru aceleași săli! Cum ancheta a continuat, publicitatea s-a blocat și au urmat tatonări de alt gen”, afirma Cătălin Tolontan, redactorul șef al ziarului, într-un articol publicat în 7 octombrie 2004.

Astfel, **presa funcționează într-un mediu economic ce nu respectă legile economiei de piață**, principala cauză fiind **intervenția brutală a reprezentanților puterii centrale sau locale pe piață**, folosind abuziv atât instituțiile statului, cât și banii publici prin intermediul publicității acordate discreționar și netransparent. Dorina Mihăilescu:

“Nu se înțelege... Jumătate dintre ei (jurnaliști - n.r.) sunt anti-PSD. Nu poți să-i determini... Așa se întâmplă cu... Dar dacă noi am avea o echipă foarte bine așezată și... Să știm foarte clar ce bani, ce ne cer, nu trebuie să așteptăm noi ca alții să ne facă jobul... decât corpul politic în sine care este interesat.”²⁰

Având o situație economică foarte fragilă, **multe instituții de presă sunt vulnerabile în fața politicienilor sau autorităților locale**, care se pot încă folosi de instituțiile publice pentru a exercita presiuni sau pentru a hărțui presa care îi deranjează. Un sondaj efectuat de AMP arată că 60 din cei 100 de jurnaliști chestionați susțin că au fost supuși unor presiuni din partea autorităților pentru a opri investigarea sau publicarea unor articole neconvenabile²¹.

Consecința este absența criticii față de putere și deprofesionalizarea presei. Un argument în acest sens este reducerea spațiului acordat de ziare jurnalismului de investigație. O cercetare realizată la începutul anului de *Centrul Român pentru Jurnalism de Investigație (CRJI)* în 12 orașe a dus la concluzia că jurnalismul de investigație este pe cale de dispariție, iar „câinele de pază al democrației s-a transformat în câinele de pază al patronului”.²²

Proasta retribuție a jurnaliștilor se adaugă la cauzele deprofesionalizării presei.

Astfel, jurnalistul se află la intersecția unor diverse interese, unele dintre ele neavând nimic de-a face cu menirea presei, care îi subminează statutul profesional.

În toamna anului 2004 au apărut două **situații noi pentru presa românească**. Pentru prima oară, companiile transnaționale au fost acuzate de către jurnaliștii din redacție de **amestec în politica editorială a instituțiilor de presă pe care le dețineau**. Este vorba despre două cotidiene de referință: *Evenimentul Zilei* și *România Liberă*.

²⁰ *Stenogramele Delegației Permanente a PSD*

²¹ *Cartea albă a presei*, Ediția a II-a, 2004, AMP, www.mma.ro

²² *CRJI*, “Câinele de pază al patronului” – 2004, www.crji.org

Cazul *Evenimentul Zilei*

Pe 6 septembrie, 55 de jurnaliști de la *Evenimentul Zilei* au semnat un protest împotriva presiunii editoriale venite din partea grupului *Ringier*, grup ce deține pachetul majoritar de acțiuni al ziarului. Jurnaliștii au acuzat patronatul de încercarea de a domoli tonul critic al ziarului față de putere, sub pretextul unor schimbări organizatorice. Trei săptămâni mai târziu, Cornel Nistorescu, editorul ziarului, a renunțat la funcția sa. Un comunicat comun semnat de Nistorescu și grupul *Ringier* menționează că „ambele părți au ajuns la concluzia că există diferențe ireconciliabile privind modul în care ele văd modernizarea ziarului”.

Pe 1 martie 2004, Michael Ringier, Președintele Consiliului de Administrație al companiei *Ringier* îi informa într-o scrisoare pe Ministrul de Externe și pe premierul Năstase despre recenta achiziție (decembrie 2003) a ziarului *Evenimentul Zilei* și despre planurile de dezvoltare ale grupului de presă *Ringier* în România.

“Respectiva achiziție va fi încheiată în momentul obținerii acordului din partea Consiliului Concurenței, care examinează în prezent tranzacția în cauză. Datorită faptului că prin acest pas nu disturbăm sub nici o formă competiția de pe piața românească de media, anticipăm, desigur, un răspuns pozitiv. Vă vom ține la curent cu evoluția situației. Excelență, vă mulțumim încă o dată pentru interesul pe care l-ați arătat față de dezvoltarea unor medii independente în România. Asigurându-vă de considerația mea cea mai adâncă, rămân cu sinceritate al dvs. Michael Ringier”²³.

Pe 6 aprilie 2004, *Ringier* primește aprobarea Consiliului Concurenței pentru achiziționarea *Evenimentului Zilei*.

În luna decembrie conflictul a reizbucnit când *Ringier* a decis schimbarea redactorului șef, Dan Turturică pentru neîndeplinirea obiectivelor stabilite de comun acord cu managementul. Acele obiective nu au fost însă precizate.

80 de ziaristi au semnat o scrisoare de protest împotriva acestei măsuri, în care și-au afirmat sprijinul lor pentru Dan Turturică și au acuzat *Ringier* de interferență în politica editorială și de intenția de a tabloidiza publicația. Grupul *Ringier* l-a numit redactor-șef pe Răzvan Ionescu, fostul director al *Gazetei Sporturilor*. În zilele următoare acestei numiri, peste 30 de ziaristi și-au prezentat demisiile, printre aceștia numărându-se nume de prestigiu din presa românească.

Mai multe organizații de media și-au exprimat îngrijorarea față de situația de la *Evenimentul Zilei*. Primul semnal negativ a fost în luna august. Într-una din edițiile sale, *Evenimentul Zilei* anunța că în 3 zile va publica o anchetă despre afacerile Danei Barb, sora premierului Năstase. Cu o zi înaintea publicării

²³ România Liberă, 21 octombrie 2004

acelui material, ziarul *Libertatea* (tabloid aparținând aceluiași grup *Ringier*) publica un interviu cu Dana Barb, în care aceasta a răspuns dezvăluirilor conținute de articolul ce urma să apară a doua zi în *Evenimentul Zilei*.

Un alt aspect ce a generat suspiciuni este cererea adresată de Thomas Landolt (Directorul General al *Ringier România*) redactorului-șef al *Evenimentului Zilei* de a garanta în scris veridicitatea conținutului unui articol de investigație despre afacerile lui Ion Țiriac, om de afaceri apropiat de Guvernul Năstase.

De asemenea, perioada în care *Ringier* a decis schimbarea lui Turturică (în preajma Crăciunului) și lipsa de transparență ce a însoțit această decizie a alimentat suspiciunile jurnaliștilor și ale organizațiilor neguvernamentale.

AMP a recunoscut dreptul patronatului de a numi managementul executiv și editorial al ziarului, dar și dreptul jurnaliștilor de a-și exercita profesia fără a suferi ingerințe editoriale din partea patronatului.

Evoluția ziarului în perioada ce a urmat schimbării conducerii editoriale nu a confirmat suspiciunile privind o posibilă aservire a ziarului față de *PSD* sau transformarea sa într-un tabloid.

Cazul *România liberă*

La prima vedere, cazul *România liberă* este asemănător. În data de 13 septembrie, ziarul a publicat pe prima pagină un protest intitulat „Ziua cea mai neagră”. Protestul aparținea jurnaliștilor și echipei editoriale, fiind îndreptat împotriva proprietarului ziarului, grupul german *Westdeutsche Allgemeine Zeitung (WAZ)*. Acesta a fost acuzat de ingerințe în politica editorială, de încercarea de a atenua tonul critic la adresa puterii și de dorința de a transforma ziarul într-un tabloid.”

WAZ, care a deținut din anul 2000 72% din acțiunile societății care editează ziarul, a negat aceste acuzații, afirmând într-un comunicat că *România liberă*

”trebuie să rămână un ziar de calitate, care să ofere informații relevante cititorilor săi. În acest sens, singurele sugestii înaintate de experții WAZ au vizat alinierea ziarului la standardele calitative unanim acceptate în presa din țările cu tradiție democratică.”

Din păcate, grupul jurnaliștilor protestatari nu a adus dovezi suficiente în sprijinul acuzațiilor lor, în ciuda unor cereri repetate din partea unor organizații care promovează libertatea presei. Singura dovadă prezentată a fost un fragment dintr-un e-mail al lui Klaus Overbeck, reprezentantul *WAZ* în România, în care acesta cerea ca pe prima pagină a ziarului să apară fotografii cu imagini pozitive.

Cifrele arată o scădere continuă a audienței ziarului în ultimii 2 ani, iar profitul ziarului a fost în anul 2003 de doar 27000 euro. Precizăm că *WAZ* deține în

România și tabloidul *Național*, publicație ce a susținut deschis PSD pe durata campaniei electorale.

Conflictul a avut la mijloc și un conflict administrativ între WAZ și Petre Mihai Băcanu, Președintele Consiliului de Administrație, Director General al ziarului, dar și deținător al unui pachet important de acțiuni la societatea care editează ziarul (peste 21%). WAZ l-a acuzat pe Băcanu pentru refuzul acestuia de a convoca, conform statutului, Adunarea Generală a Acționarilor la începutul anului 2004, atunci când îi expira mandatul de președinte al Consiliului de Administrație. Băcanu a fost susținut de ziaristi și s-a alăturat protestului acestora.

Conflictul s-a întins pe durata a 3 luni, în care au existat tentative ale WAZ de a forma o redacție paralelă și de a tipări o publicație în paralel, cu același nume. La sfârșitul lunii octombrie, în cadrul unei AGA, WAZ l-a înlocuit pe Petre Mihai Băcanu din funcția de președinte al CA cu Klaus Overbeck, măsură considerată ilegală de Băcanu și de ziaristii protestatari.

În cele din urmă, conflictul a fost stins pe 22 decembrie când WAZ a vândut o parte din acțiunile pe care le deținea către un om de afaceri român, Dan Adamescu. În noua structură, WAZ are 46% din acțiuni, iar Adamescu 48%. Petre Mihai Băcanu a renunțat la funcțiile sale, dar continuă să publice editoriale în paginile ziarului. Tranzacția a inclus un acord care precizează că ziarul își va păstra linia editorială și că timp de 4 ani nu vor fi făcute disponibilizări.

Legislația

Legislația continuă să fie o barieră în calea libertății presei. Calomnia este considerată în continuare infracțiune, fiind menținută de votul dat de Parlament în noul Cod Penal ce va intra în vigoare în 2005. Elementul nou este eliminarea pedepsei cu închisoarea pentru calomnie și decriminalizarea insultei, aceasta fiind trecută în Codul Civil.

Din păcate, **jurnaliștii și instituțiile media sunt hărțuiți în justiție cu sute de procese pentru calomnie și insultă**, existând încă un număr consistent de cazuri ale unor **jurnaliști condamnați penal pentru articolele publicate**. Aceste procese reprezintă o povară financiară asupra presei, nu doar prin costurile implicate de desfășurarea proceselor, ci și prin cuantumul daunelor morale și al despăgubirilor materiale pe care ziaristii și instituțiile de presă sunt nevoite să le plătească. O cercetare recentă arată că 28 din cei 100 de jurnaliști chestionați au fost dați în judecata cel puțin o dată pentru insultă sau calomnie²⁴.

Accesul la informațiile de interes public este limitat de către cele mai importante instituții ale statului. Pe 26 mai, Senatul a votat un memorandum intern prin care a clasificat toate informațiile legate de

²⁴ *Cartea albă a presei, Ediția a II-a, 2004, AMP, www.mma.ro*

cheltuielile acestei instituții. Hotărârea scoate din categoria informațiilor de interes public toate cheltuielile referitoare la deplasările în străinătate ale senatorilor, contractele de achiziții, cheltuielile de transport și de cazare, ștatele de plată ale senatorilor, precum și listele de prezență la ședințele Senatului.

Legea electorală a fost votată de Parlament în luna august, fără consultarea organizațiilor de media sau a CNA. **Reglementările electorale conțin mai multe prevederi restrictive la adresa libertății de exprimare.** Una dintre ele interzice candidaților să facă afirmații cu caracter calomnios la adresa celorlalți candidați, deși caracterul calomnios al unei afirmații nu poate fi stabilit decât de către Justiție. Biroul Electoral Suceava a decis retragerea de pe piață a unei publicații distribuite de Uniunea PSD+PUR, material ce conținea acuzații calomnioase la adresa candidaților Alianței DA. Biroul Electoral Central a interzis pe 29 noiembrie transmiterea de SMS-uri ce conțineau afirmații jignitoare la adresa unor candidați.

Legislația electorală a creat confuzie în rândul radiodifuzorilor din cauza neclarității prevederilor referitoare la repartizarea timpilor de antenă sau la definirea spoturilor și materialelor electorale filmate. Există numeroase semnale venite din partea editorilor și redactorilor din presa locală și națională care s-au plâns că respectivele reglementări descurajează prezentarea de știri politice.

În același timp, **au existat încălcări flagrante ale legii, mai ales de către președintele Iliescu.** Acesta s-a adresat populației în calitate sa de Președinte, dar mesajele sale se transformau invariabil în propagandă electorală în favoarea partidului de guvernământ. Un alt exemplu îl constituie o știre în care era prezentată vizita președintelui Iliescu la frizer, știre ce a durat mai multe minute și a fost preluată de mai multe canale de televiziune. Conform legislației în vigoare, „candidații care dețin funcții publice pot apărea în emisiunile informative numai în probleme legate de exercitarea funcției lor”.

O alta inițiativă legislativă poate deveni un puternic obstacol împotriva libertății de exprimare în cazul în care va fi votată. Deputatul PSD Ion Olteanu a înaintat pe 20 septembrie un proiect de lege privind „protecția persoanei, numelui, imaginii, domiciliului și corespondenței acesteia”. Legea urmărește protejarea vieții private prin interzicerea interceptării, înregistrării sau divulgării unei conversații sau a altei comunicări telefonice sau electronice, interzicerea filmării sau fotografierii unei persoane precum și a locuinței acesteia, observarea și ascultarea unei persoane care se află într-un loc public, dar desfășoară o activitate privată. La inițiativa APPLE²⁵, peste 40 de jurnaliști și organizații de media au semnat un protest împotriva acestui proiect de lege.

Pe 21 decembrie, a fost promulgat un act juridic extrem de necesar - *Legea privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnaleză încălcări ale legii.*

²⁵ Asociația pentru Protecția și Promovarea Libertății de Exprimare

Procese

Justiția continuă să facă din mulți ziarști infractori de drept comun, condamându-i penal pentru calomnie. De asemenea, jurnaliștii și instituțiile de presă sunt hărțuite în justiție. Unele instituții de presă se confruntă cu sute de procese în care diverși politicieni solicită daune morale de zeci de miliarde de lei. Membrul PSD Gheorghe Ana deține recordul, el solicitând daune morale în valoare de 100 miliarde lei ziaristului dâmbovițean Teodor Seran (Jurnal de Dâmbovița).

Două publicații locale, *Ziarul de Vrancea* și *Monitorul de Vrancea*, care deși au orientări diferite, se confruntă cu probleme similare, fiind hărțuite de politicieni din ambele tabere politice cu zeci de procese în care aceștia cer daune de zeci de miliarde de lei.

Anul 2004 a adus prima condamnare la închisoare împotriva unui jurnalist. În luna mai, Judecătoria Galați l-a condamnat pe Alexandru Zanopol, jurnalist la publicația gălățeană *Opinia* la 6 luni de închisoare cu suspendare pentru ultraj.

Auto-reglementarea

În 2004 a fost semnat și a intrat în vigoare **primul Contract Colectiv de Muncă (CCM) pe ramura mass media din istoria presei române.** CCM a fost semnat la începutul lunii aprilie de reprezentanți ai mai multor organizații sindicale și patronale. Deși este încă dificil de implementat, documentul reprezintă un instrument important de protejare a drepturilor salariale ale ziarștilor. Mai mult, CCM instituie clauza de conștiință ca fiind unul dintre drepturile de muncă fundamentale ale jurnaliștilor.

Un alt eveniment important a fost adoptarea, pe 11 iulie, la Sinaia, a unui **Cod Deontologic** de către cele 36 de organizații de media membre ale Convenției Organizațiilor de Media. Codul Deontologic reprezintă un document extrem de important pentru profesionalizarea presei, având rolul de a impune principalele norme etice ale breslei.

De asemenea, coagularea mișcării sindicale în ramura mass media este un factor ce poate contribui la consolidarea statutului jurnalistului. Pe 28 august, a fost formată cea mai mare federație sindicală din mass media, prin unificarea mai multor sindicate în Federația MediaSind, organizație ce numără în rândurile sale peste 8000 de jurnaliști și tipografi.

CAPITOLUL II

Cazuistică

Cazurile prezentate mai jos au fost selectate și investigate de echipa care a redactat acest raport. Ele au la bază informațiile accesibile echipei, respectiv cazurile care ne-au fost aduse la cunoștință fie direct, fie prin intermediul unei terțe persoane, fie prin presă. După investigație au fost selectate acele cazuri care au fost considerate ca având relevanță pentru situația libertății presei și a libertății de exprimare în general.

Agresiuni și amenințări

IANUARIE 2004

La data de 6 ianuarie 2004, **Constantin Bădoiu**, redactor la publicația *Obiectiv Mehedințean*, a fost atacat în propria casă și bătut în fața soției și a copiilor de trei persoane. Printre atacatori, ziaristul l-a identificat pe omul de afaceri sârb, Turanovici, despre care jurnalistul tocmai efectua o investigație privind contrabanda cu țigări la vama Porțile de Fier în care acesta ar fi implicat. Constantin Bădoiu a depus o plângere la Poliție și a solicitat protecție, dar Poliția i-a recomandat să mai aștepte pretinzând lipsa de personal disponibil.

MARTIE 2004

Martie 2004, județul Bacău: **Eduard Pascal**, fotoreporter la *Monitorul de Bacău*, a fost atacat de Eugen Circov, patronul unei firme de prelucrat lemnul, în timp ce încerca să fotografieze două camioane încărcate cu material lemnos ce ieșeau pe poarta unui domeniu silvic privat. Jurnalistul venise la fața locului în urma sesizărilor conform cărora se furau lemne din padurea respectivă. În momentul fotografierii celor două camioane, jurnalistul a fost înjurat de către Eugen Circov și a încercat să se refugieze în mașină, moment în care omul de afaceri a trântit portiera mașinii peste piciorul ziaristului. În urma loviturii, Eduard Pascal a suferit o fisură la picior, fiind nevoit să-și pună piciorul în ghips.

2 martie 2004, Iași: Mihai Plumbu, primarul din Movileni, l-a amenințat cu moartea pe ziaristul **Cătălin Ștefănescu** de la *Ziarul de Iași*, după ce acesta din urma a publicat un articol despre participarea primarului la o vânătoare ilegală în timpul căreia a ucis o căprioară. Amenințarea a fost făcută în timpul unei conversații telefonice. Investigația ulterioară a poliției a demonstrat că telefonul a fost dat din casa primarului.

12 martie, București. Primul Ministru Adrian Năstase a declarat că va cere demisia tuturor șefilor de poliție din județele în care au avut loc atacuri împotriva jurnaliștilor, dacă cei responsabili nu vor fi identificați.

APRILIE 2004

Televiziunea Făgăraș a fost nevoită să-și întrerupă transmisia pe 1 aprilie, când un grup de sindicaliști de la SC Nitramonia SA a forțat intrarea în studioul televiziunii. Televiziunea transmitea în direct o emisiune ce dezbată soarta Nitramonia SA, având ca invitați pe directorii fabricii. Protestul s-a încheiat în urma intervenției poliției și a jandarmilor.

2 aprilie, Timisoara: **Horia Călăceanu**, fotoreporter la *Evenimentul Zilei-Ediția de Vest*, a fost amenințat cu spargerea aparatului de fotografiat de către subprefectul județului Timiș, Dorel Gătlan, pentru că s-a apropiat de acesta, încercând să-l fotografieze. Incidentul a avut loc în Piața Libertății, în timpul manifestărilor prilejuite de integrarea în NATO a României.

22 aprilie, Harghita. Csibi Istvan, mafiotul local responsabil pentru atacurile din 2003 împotriva jurnalistului **Szondy Zoltan**, a fost arestat și este inclulpat în 31 de dosare printre care se numără și cel de agresiune a ziaristului Szondy Zoltan.

MAI 2004

4 mai, jurnaliștii timișoreni, **Radu Munteanu** și **Petrina Calablic**, de la săptămânalul *Bănățeanul* au fost agresați, amenințați și sechestrați într-o școală din Timișoara, în timpul unei vizite electorale a candidatului PSD, Liviu Ciocârlie. Candidatul a fost deranjat de faptul că jurnaliștii au fotografiat evenimentul și le-a cerut să nu folosească aceste poze. Fiind refuzat de jurnaliști, Liviu Ciocârlie le-a luat aparatul din mână și l-a înmânat unor colegi care au șters câteva cadre. Apoi, cei doi ziariști au fost obligați să rămână în clădire, au fost legitimați, chestionați și amenințați că vor fi duși la poliție.

10 mai, Pașcani. Jurnalistul **Emilian Soldan** de la cotidianul *Orizont* a fost insultat, amenințat și agresat de către președintele Biroului Electoral Pașcani, iar aparatul său foto a fost confiscat după ce a făcut câteva fotografii în biroul electoral amplasat în incinta Primăriei Pașcani.

13 mai. **George Noapteș**, ziarist la *Monitorul de Vrancea*, a fost agresat în fața Tribunalului Județean Vrancea de candidatul PD la primăria orașului Panciu, Fănică Panciu. Candidatul i-a smuls ziaristului telefonul din mână, pe motiv că acesta din urma îl înregistra, l-a desfăcut și i-a aruncat cartela, după care l-a împins. Ziaristul a făcut plângere, dar până în luna martie a anului 2005 nu a primit nici un răspuns.

14 mai. **George Muceanu** și **Marius Pungă**, reporteri la publicația *Noua realitate – Constanța*, însoțeau pe unul dintre candidații la primăria din comuna Comana, jud. Constanța în cursul unei activități electorale a acestuia. Ziariștii au fost apostrofați și amenințați de către primarul în funcție, Ion Niță, în fața a circa 30 de simpatizanți ai acestuia, pentru că i-au fotografiat locuința. Din grupul simpatizanților primarului, s-a desprins Menisa Erdin, care l-a lovit cu piciorul peste coapsă pe fotoreporterul Marius Pungă, fără însă a-i produce vătămări care să necesite îngrijiri medicale. Lucrătorii postului de poliție Comana au intervenit, sancționându-i contravențional, conform Legii 61/91, pe primarul Ion Niță și pe Menisa Erdin.

16 mai, Tg. Mureș. Omul de afaceri local Sorin Terbea a confiscat și aruncat camera fotoreporterului **Molnar Csaba**. Incidentul a avut loc în timpul unui meci de fotbal, după ce reporterul a făcut câteva fotografii grupului în care era și Sorin Terbea. O altă jurnalistă, **Cora Muntean**, a încercat să intervină, dar a fost insultată și amenințată de omul de afaceri. Cei doi jurnaliști lucrează la cotidienele *Zi de Zi* și *Ziarul de Mureș*.

Mai, Timișoara. **Ino Ardelean**, ziaristul care a fost bătut brutal în decembrie 2003 de agresori necunoscuți, a acuzat Poliția că protejează făptașii și încearcă să găsească un țap ispășitor în acest caz. El a dat în judecată Ministerul de Interne pentru nerespectarea obligațiilor sale legale.

IUNIE 2004

1 iunie, București. **Nicu Dîrdîiac** și **Anton Dumitru**, reporteri la cotidianul *ATAC*, au fost atacați de doi indivizi înarmați cu bâte de baseball și cuțite, în timpul unei documentări pe care o efectuau în fața sediului central al companiei Grivco. Cei doi agresori au spart parbrizul mașinii jurnaliștilor după care i-au pälmut.

23 iunie, Bacău. Fostul primar al Bacăului, Dumitru Sechelariu, l-a injurat și l-a amenințat cu moartea, în cadrul unei conversații telefonice, pe **Sebi Sufariu**, jurnalist la *Gazeta de Bacău* („În momentul când mai comentezi ceva, ține minte, trimit doi băieți de-ai mei și te execută...”).

IULIE 2004

2 iulie, Sighetu Marmăției. **Teofil Ivanciuc**, ziarist la *Gazeta de Maramureș*, a fost injurat și amenințat cu moartea în plină stradă de gardianul public Dorin Dăncuș. Gardianul l-a amenințat pe ziarist ("Bă, ai încurcat-o cu mine, te termin! Îți fac felul!") și l-a urmărit. Teofil Ivanciuc s-a refugiat în incinta Memorialului Sighet, unde mai multe persoane au intervenit pentru a-l proteja. Jurnalistul publicase cu puțin timp înainte un articol referitor la un alt gardian public, coleg cu Dorin Dăncuș, care, împreună cu un funcționar al primăriei, împărțea aleatoriu amenzi șoferilor care parcau neregulamentar.

10 iulie, București. O echipă a postului de televiziune *Antena 1*, alcătuită din reporterul **Mirela Voicu** și cameramanul **Marian Tănase**, a fost atacată de judecătorul Florea Vișan în timp ce încerca să realizeze un reportaj despre conflictul dintre judecător și vecinii săi. Judecătorul s-a năpustit cu pumnii asupra cameramanului Marian Tănase, deteriorând camera de filmat. Judecătorul era cunoscut pentru acțiunile violente îndreptate împotriva vecinilor săi; el a fost ulterior exclus din magistratură.

Vineri, 2 iulie, Mamaia. **Cinci jurnaliști ce însoțeau o echipă de control a Autorității Naționale pentru Turism** la hotelul „Histria” din Mamaia, au fost atacați, loviți și injurați de patronul hotelului, George Bosânceanu și de prietenul său, Adrian Ciocan, distrugând două camere video. Deși evenimentul s-a petrecut sub ochii polițiștilor și jandarmilor care însoțeau echipa de inspectori ai ANT, aceștia nu au intervenit. Abia după ce jurnaliștii au făcut plângere la Poliție, s-au întocmit dosare penale pe numele agresorilor. De asemenea, datorită mediatizării incidentului, au fost pedepsiți trei agenți de poliție. Bosânceanu are mai multe condamnări penale la activ.

Joi, 30 iulie. **Sorin Ursan**, fost corespondent din Pașcani al cotidianului *Ziua de Iași*, a fost atacat în plină stradă de trei indivizi. Incidentul a avut loc pe strada principală a orașului, în apropierea sediului Primăriei. Jurnalistul a fost lovit și atacat cu un cuțit, suferind mai multe răni la nivelul mâinilor, pieptului și coastelor. De asemenea, atacatorii l-au amenințat pe ziarist ca îi omoară

familia. Unul dintre ei a fost identificat de ziarist ca fiind Georget Huta, condamnat anterior pentru furt și înșelăciune și eliberat din arest cu doar o lună înainte de incident. Sorin Ursan publicase în ultimii ani mai multe articole referitoare la infracțiunile comise de Georget Huta. Imediat după ce a fost eliberat, Georget Huta l-a amenințat în diverse rânduri pe ziarist.

AUGUST 2004

21 august, Alba Iulia. Doi reporteri ai *TVR Cluj*, **Radu Șerban** și **Ionel Lespuc**, au fost agresați de colonelul de jandarmerie Aurel Capătă în timpul unui meci de fotbal. Jandarmul l-a împins pe cameraman, i-a smuls camera, deteriorând-o, și l-a amenințat că-l arestează. Potrivit reprezentanților Ministerului Administrației și Internelor, colonelul Aurel Capătă va fi judecat de Consiliul de Judecată al Comandamentului Național al Jandarmeriei. Reprezentanții Ministerului de Interne au dispus Comandamentului Național al Jandarmeriei să ia măsurile necesare pentru a-i despăgubi pe jurnaliști din salariul colonelului bătaș.

SEPTEMBRIE 2004

3 septembrie, București. Doi reporteri ai ziarului *Ziua*, **Petre Nițeanu** și **Laura Dobre**, au fost agresați, înjurați și amenințați de bodyguardii firmei *VGB* în timp ce încercau să realizeze un material la sediul acestei firme. Într-o primă fază, celor doi reporteri le-a fost interzis accesul pe strada unde se află *VGB*, precum și fotografierea clădirii. Un echipaj de Poliție a venit la fața locului, chemat de zariști. În momentul în care unul dintre zariști a făcut o fotografie, opt agenți de pază s-au năpustit asupra lui. Unul dintre bodyguardi a smuls aparatul foto și l-a izbit de pământ, distrugându-l. Polițiștii nu au intervenit.

OCTOMBRIE 2004

2 octombrie, București. **Cornel Ivanciuc**, ziarist la săptămânalul *Academia Cațavencu* a fost amenințat de către Ministrul Apărării, Ioan Mircea Pașcu să "se potolească și să-și vadă de treburile lui (...)" pentru că știe toate mișcările pe care le face și întâlnirea pe care a avut-o cu unul Enoiu " (*Evenimentul Zilei*, 4 - 5 octombrie 2004). Mesajul a fost transmis printr-un intermediar - un cunoscut atât al ministrului cât și al jurnalistului - și a venit în urma unei convorbiri pe care acesta a avut-o cu George Enoiu, membru al PD, tema fiind veridicitatea unui document secret al Ministerului Apărării care îl acuza pe Traian Băsescu că ar fi făcut poliție politică. Aparent Ioan Mircea Pașcu cunoștea exact subiectul discuției private pe care Cornel Ivanciuc o avusese cu o zi înainte cu George Enoiu. Acuzat că folosește mijloace ilegale și nedemocratice de urmărire și intimidare a jurnaliștilor, ministrul Apărării a replicat că toată această situație este o diversiune, fără a explica foarte clar în ce fel și fără a nega ferm faptele.

12 octombrie; **Ministerul Administrației și Internelor publică un raport privind agresiunile înregistrate împotriva jurnaliștilor de către MAI în perioada 1999-2004.** Raportul menționează 71 de plângeri depuse de ziaristi, din care 41 constau în agresiuni fizice sau amenințări, 31 fiind furturi, tâlhării, calomnii, insulte. Dintre aceste cazuri, MAI afirma că a rezolvat 51 de cazuri. Printre cele 20 de cazuri nerezolvate se afla și cazul lui Ino Ardelean, ziaristul timișorean grav bătut la finele anului 2003.

NOIEMBRIE 2004

5 noiembrie, Vrancea. Într-un interval de numai câteva ore, trei înalți funcționari din județul Vrancea i-au amenințat pe **Sebastian Oancea** și **Gabriel Sava**, ambii de la *Ziarul de Vrancea*, în timpul unei vizite electorale a PSD în județ. Fostul prefect și candidatul PSD la alegerile parlamentare, George Băeșu, i-a spus lui Oancea: „Ce omor vă trebuie pentru ce scrieți!”. Apoi, Marian Opreșan, președintele Consiliului Județean, le-a recomandat ziaristilor ce încercau să-l fotografieze în plină stradă „să se poarte ca în lumea civilizată unde există locuri delimitate pentru ziaristi”. În cele din urmă, Oancea l-a întrebat pe șeful poliției din Vrancea, Silviu Grosu, dacă știe că Ministerului Administrației și Afacerilor Interne a interzis polițiștilor locali să participe la campania electorală. Șeful Poliției a răspuns: „Domnule Oancea, dacă nu mă înșel, mama dv. este angajată la Inspectoratul de Poliție Vrancea?” „Și ce legătură are asta cu întrebarea mea?”, a întrebat ziaristul. „Ar putea fi o legătură”, a fost răspunsul șefului poliției.

DECEMBRIE 2004

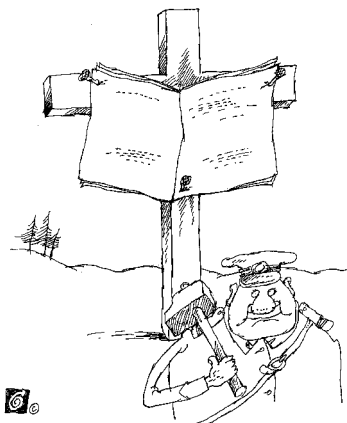
9 decembrie, Sinaia. **Patru jurnaliști de la săptămânalul financiar *Banii Noștri*** au fost bătuti brutal de un grup de agresori. Jurnaliștii au fost atacați în parcare din fața hotelului unde tocmai lăsau o mașină inscripționată cu însemnele ziarului. Jurnaliștilor le-au fost furate un laptop și o cameră digitală. Camera a fost găsită ulterior complet distrusă în apropierea locului incidentului. Polițiștii au sosit la locul faptei la 45 de minute după ce fuseseră chemați, deși secția de poliție locală se află la 100 m de locul incidentului. Agresorii au fost identificați ca fiind bodyguarzi ai firmei VGB, o companie care a fost implicată și într-un incident cu jurnaliști de la *Ziua* în septembrie. Cei patru ziaristi au ajuns la o înțelegere cu agresorii și nu au depus plângere împotriva lor.

13 decembrie; a doua zi după câștigarea de către Traian Băsescu a alegerilor prezidențiale, ziaristul **Aurel Șelaru** de la *Monitorul de Vrancea* (ziar apropiat PSD-ului) a fost amenințat telefonic de o persoană identificată de către Poliție ca fiind Dan Avram, om de afaceri local apropiat PNL. Acesta i-a transmis ziaristului la telefon: „În zilele următoare venim și vă distrugem de tot, să vă omorâm. Ai grijă pe unde mergi că la orice pas poți să mori”.

Presiuni îndreptate asupra presei

FEBRUARIE 2004

5 februarie: Exemplarele cotidianului **Jurnalul Național** care au ajuns în județul Ialomița au dispărut de la punctele de vânzare încă de la primele ore ale dimineții. Ediția ziarului conținea dezvăluiri despre abuzurile sexuale ale comisarilor din conducerea poliției județene, sub titlul “Cu de-a sila, în pat cu șefii Poliției”. Articolul dezvăluia cum, pentru un carnet de șofer, două tinere din Ialomița au întreținut timp de mai multe zile relații sexuale cu 3 comisari de poliție cu funcții importante.

18 februarie: În raportul său anual, **Parlamentului European și-a exprimat îngrijorarea cu privire la libertatea presei în România**. Raportul cerea Guvernului să ia măsuri pentru oprirea agresiunilor îndreptate împotriva jurnaliștilor și să reducă controlul economic asupra presei ce duce la autocenzură.

28 februarie: **Cetățeanului maghiar Zsolt Bayer, ziarist la cotidianul budapestan Magyar Nemzet i s-a interzis accesul pe teritoriul României de către autoritățile vamale**. Acestea au refuzat să-și motiveze decizia. Jurnalistul este cunoscut pentru criticile pe care le-a adus UDMR-ului și pentru sprijinul oferit Consiliului Național al Secuilor.

MARTIE 2004

10 martie, Satu Mare: Întregul tiraj al cotidianului **Jurnalul Național**, distribuit în Satu Mare, a dispărut de pe piață încă de la primele ore ale dimineții. Ediția din acea zi a ziarului conținea o investigație despre neregularitățile comise de prefectul județului Satu Mare, Gh. Cioncan.

16 martie, București: Mai multe posturi de radio au oprit difuzarea unui spot promoțional al ziarului **Evenimentul Zilei**, după ce Consiliul Național al Audiovizualului (**CNA**) a emis Recomandarea nr. 2/16 martie, potrivit căreia "Radiodifuzorii se vor asigura că spoturile publicitare conțin informații corecte și că respectă prezumția de nevinovăție, așa încât difuzarea acestora să nu aducă atingere demnității umane". Spotul era alcătuit dintr-o serie de titluri ale unor articole publicate în paginile ziarului, articole referitoare la diverse scandaluri de corupție în care erau implicați miniștrii sau membrii ai partidului de guvernământ. Conținutul spotului:

“Exploziv, influent, liber, complet - De la creatorii marilor succese de casă ‘Beuran, ministrul indigo’, ‘Miki-șapte case’ și ‘Puwak - banii înapoi’ - acum într-o nouă prezentare. *Evenimentul zilei*, mai incisiv ca niciodată, pentru că viitorul ne privește pe toți. Cu o distribuție de zile

mari, la chioșcurile din întreaga țară *Evenimentul zilei*, zilnic ieșit din tipare”.

31 martie, București: În cadrul unei conferințe de presă ținute de echipa *Reporteri fără Frontiere* la sfârșitul vizitei de documentare efectuate în România, Robert Menard, secretarul general al asociației, a afirmat: "Nici o persoană de bună-credință nu poate spune că radioul și televiziunea publică reflectă în mod echidistant viața politică în România". Cerasela Rădulescu, jurnalist la **Radio România Actualități**, a confirmat, în cadrul aceleiași conferințe, afirmațiile lui Robert Menard referitoare la *Radio România Actualități* și a denunțat cenzura și presiunea editorială existente în cadrul radioului public. Pe 7 aprilie, CNA recomandă SRR să respecte prevederile reglementării sale privind pluralismul și corecta informare a publicului. Recomandarea solicită SRR să implementeze propriul Cod Deontologic în scopul asigurării independenței editoriale.

APRILIE 2004

22 aprilie, București: **Conducerea redacției de limbă maghiară din cadrul TVR** a refuzat să difuzeze o emisiune despre inițiativa legislativă a Consiliului Național al Secuilor (CNS) privind autonomia unor județe unde majoritatea populației este de etnie maghiară. Gazda Árpád, moderatorul emisiunii, a invitat un reprezentant al CNS și unul al UDMR, dar, cu o zi înainte de înregistrarea emisiunii, reprezentantul UDMR a anunțat că nu mai poate lua parte la emisiune. Toate eforturile moderatorului de a aduce pe altcineva din partea UDMR s-au izbit de refuzul acestei formațiuni de a delega un reprezentant în emisiune. Drept urmare, moderatorul a decis să înregistreze emisiunea cu un singur invitat, menționând de câteva ori pe durata show-ului că UDMR a fost invitată, dar a refuzat să participe. În consecință, conducerea redacției a decis să nu difuzeze emisiunea.

30 aprilie: Organizația **Reporteri fără Frontiere** menționează în **raportul său anual** presiunile politice îndreptate împotriva presei, lipsa independenței posturilor publice de radio și tv, manipularea informației - în special la radioul public - lipsa pluralismului în domeniul audiovizual. Într-un raport al RSF intitulat

“Între vechile reflexe și progresele democratice”, preluat și de presa română, sunt denunțate „tentativele de manipulare a informației de către mass media publice, în special de către radioul public național”. „Autoritățile, foarte atente în a-și prezerva imaginea, atât pe plan intern cât și în străinătate, suportă greu criticile formulate de presă. În acest context, ziariștii se supun unei autocenzuri privind temele cele mai sensibile, cum sunt corupția, adopțiile internaționale sau chiar starea negocierilor de aderare la Uniunea Europeană”, se spune în comunicatul RSF.

MAI 2004

17 mai, Zalău: Cotidianul **Ziua** a fost distribuit împreună cu o broșură de propagandă a PSD, fără nici o autorizație din partea ziarului. Cele două firme de distribuție, Rodipet și Danco, au negat orice implicare, deși Danco distribuia în paralel o publicație a PSD numită *Opinia social-democrată*.

SEPTEMBRIE 2004

6 septembrie, București: 55 jurnaliști de la **Evenimentul Zilei** au semnat un protest împotriva presiunii editoriale venite din partea grupului **Ringier**, grup ce deține pachetul majoritar de acțiuni al ziarului. Jurnaliștii au acuzat patronatul de încercarea de a domoli tonul critic al ziarului față de putere, sub pretextul unor schimbări organizatorice.

13 septembrie, București: **România liberă** a publicat pe prima pagină un protest intitulat „Ziua cea mai neagră”. Protestul aparține jurnaliștilor și echipei editoriale, fiind îndreptat împotriva proprietarului ziarului, grupul german **WAZ**. Acesta a fost acuzat de ingerințe în politica editorială, de încercarea de a atenua tonul critic la adresa puterii și de dorința de a transforma ziarul într-un tabloid.

22 septembrie: Cu puțin înainte de începerea campaniei electorale, Comisiile pentru Cultură ale Camerei Deputaților și Senatului, sub prezidiul senatorului PSD Adrian Păunescu, au respins **raportul anual pe 2003 al SRTV**. Unul dintre motivele oficiale a fost că „instituția a devenit complet subordonată Guvernului, în special premierului Adrian Năstase”. Conducerea SRTV a prezentat în replică la buletinul de știri al serii o serie de materiale negative la adresa senatorului Păunescu. Liderii liberali au considerat că raportul a fost respins din motive politice și nu au fost de acord cu votul colegilor lor din comisiile de specialitate. Senatorul Adrian Păunescu era bine cunoscut pentru tentativele sale de influențare a canalelor de informare publică (s-a descoperit ulterior că a dictat știri despre el însuși unui reporter radio). Aprobarea raportului de către plenul Parlamentului, amânată după alegeri, este crucială pentru menținerea aceluiași Consiliu de Administrație. Dacă raportul este respins, toți membrii CA sunt automat destituiți.

27 septembrie, București. **Cornel Nistorescu**, directorul ziarului **Evenimentul Zilei** controlat de grupul elvețian **Ringier**, și-a dat demisia din funcția deținută în cadrul cotidianului. Conform unei declarații semnate de ambele părți: „Părțile au ajuns la concluzia că există diferențe ireconciliabile între viziunile lor asupra modernizării ziarului”. 60 de jurnaliști de la **Evenimentul Zilei** au reacționat imediat și au semnat un comunicat de presă, exprimându-și sprijinul pentru Nistorescu văzut ca un garant al independenței ziarului și acuzând Ringier de interferențe în politica editorială.

NOIEMBRIE 2004

24 noiembrie, București: Aproximativ jumătate din tirajul săptămânalului de satiră **Academia Cațavencu** a dispărut de pe tarabe în diminețile zilelor de 24 și 25 noiembrie. Redactorul-șef adjunct Liviu Mihaiu a declarat că oameni ai PSD au fost văzuți la standurile de ziare din toată țara, cumpărând toate exemplarele pe care le puteau găsi. Numărul în cauză al săptămânalului publica o anchetă defavorabilă pentru Adrian Năstase. Purtătorul de cuvânt al PSD Titus Corlățean a negat acuzațiile. În cursul aceleiași săptămâni au dispărut de pe tarabe și exemplare din **Evenimentul Zilei** și **Ziua** în multe locuri din țară. Cele două ziare publicaseră stenograme compromițătoare ale întâlnirilor conducerii PSD.

Pe 30 noiembrie, **TVR1** a transformat întregul buletin de știri în campanie deschisă orientată împotriva lui Traian Băsescu. Acuzele de fraudă formulate de Alianța D.A. la adresa BEC și a Uniunii PSD+PUR au fost mediatizate astfel încât s-au transformat într-o **campanie deschisă împotriva candidatului la președinție din partea Alianței D.A.** Argumentele aduse de reprezentanții Alianței au fost prezentate din off. A fost difuzat momentul în care Traian Băsescu cerea anularea alegerilor din cauza dimensiunilor fraudei, urmat de un material din ziua precedentă în care Băsescu afirma că oricare ar fi dimensiunile fraudelor nu va contesta rezultatele alegerilor.

DECEMBRIE 2004

6 decembrie: **Alexandru Costache**, redactor în cadrul **Departamentului de Știri de la TVR1** a făcut publice presiunile politice, cenzura și dezinformarea practicate de **TVR1**. Ziaristul afirma într-o scrisoare deschisă: *“Am ajuns să fim legați ombilical de PSD, și nu atât de PSD, cât de Adrian Năstase. Nu se critică decât la comandă și în anumite contexte.”*

7 decembrie, București: Alexandru Costache și alți șase jurnaliști de la **Departamentul de Știri al TVR1** au organizat o conferință de presă în care au oferit mai multe detalii despre situația din televiziunea publică. Ei au menționat buletinul de știri din 30 noiembrie ca fiind relevant pentru felul în care televiziunea publică se transformase într-un instrument de propagandă pentru PSD. Acuzații similare au fost formulate și împotriva **Societății Române de Radio** de către jurnaliștii din cadrul acestei instituții care au fost prezenți la conferința de presă. 10 ONG de media și drepturile omului și-au afirmat solidaritatea și sprijinul față de jurnaliști. Li s-au alăturat și ziariști din țară – **TVR Cluj**.

7 decembrie, Timișoara: Asociația Pro Democrația a depus o plângere la Consiliul Național al Audiovizualului (CNA) împotriva lui Dragoș Șeuleanu, președintele **SRR**. Doi jurnaliști de la **Radio Timișoara** (filiala postului public național) au declarat că în ziua alegerilor (28 noiembrie), Șeuleanu a decretat embargo împotriva oricărei informații despre **Pro Democrația**, principalul

observator al alegerilor. Dan Preda, coordonatorul știrilor electorale la radioul public, a declarat că Dragoș Șeuleanu a sugerat ca postul să difuzeze numai informații verificate, venite de la Biroul Electoral Central și de la birourile electorale din teritoriu. Preda a adăugat că aceste sugestii au fost făcute pentru „a evita difuzarea informațiilor neverificate”. În răspunsul său, CNA a recomandat SRR să prezinte concluziile tuturor organizațiilor acreditate să monitorizeze alegerile, inclusiv pe cele ale filialei Pro Democrația din Timișoara.

7 decembrie; Câteva ziare, printre care cotidienele naționale **Evenimentul Zilei** și **Ziua**, au fost distribuite în multe orașe din țară alături de o publicație pirat intitulată **Mesagerul român**, fără autorizație din partea respectivelor ziare. Publicația pirat conținea atacuri la adresa candidatului Opoziției la președinție Traian Băsescu.

8 decembrie, București: **Agenția de Monitorizare a Presei** și organizația **Reporteri fără Frontiere** au emis un comunicat de presă comun despre comportamentul mass media românești pe durata alegerilor. Analiza media a celor două organizații arăta că numărul știrilor politice cunoscuse un declin dramatic în media electronică pe parcursul campaniei electorale. Principalul motiv pentru această situație a fost legea electorală care conținea multe restricții și ambiguități, conform declarațiilor mai multor producători de știri. Rapoartele de monitorizare indicau că presa scrisă a fost mai liberă și mai critică la adresa partidului de guvernământ, pe când televiziunile au cenzurat informația și au manipulat publicul. Presa scrisă a respectat echilibrul în prezentarea actorilor politici. De asemenea, cele două organizații și-au exprimat îngrijorarea față de cenzura și manipularea știrilor difuzate de radioul și televiziunea publică, subliniind că rolul serviciilor de informare publică nu este să fie porta vocea guvernului, ci să furnizeze publicului informații complete, imparțiale și independente pe teme de interes general.

9 decembrie, Cluj Napoca: **Alina Suățean** și **Vasile Hotea Fernezan**, jurnaliști la studioul teritorial al televiziunii publice, au susținut public protestul lui **Alexandru Costache** și a celorlalți jurnaliști din TVR și au confirmat acuzațiile acestora de cenzură, presiune editorială și servilism politic în favoarea PSD. Cei doi jurnaliști au menționat că asemenea practici există și la **TVR Cluj Napoca**.

16 decembrie, București: Câțiva jurnaliști angajați ai postului de radio public (SRR) l-au acuzat pe președintele **SRR Dragoș Șeuleanu** de presiuni editoriale și acte de cenzură în favoarea PSD, chiar și după pierderea alegerilor de către PSD. În ianuarie 2005, acești ziariști au format Inițiativa Profesională Radio România, cu scopul de a lupta împotriva cenzurii din interiorul instituției și pentru depolitizarea acesteia.

22 decembrie, București: Grupul media german **WAZ** și-a vândut o parte din acțiunile pe care le avea la Societatea R care editează ziarul **România liberă** omului de afaceri Dan Adamescu. Acesta controlează 48% din acțiuni, iar WAZ 46%. Înainte de tranzacție, WAZ controla 70% din acțiuni. Klaus Overbeck, președintele Consiliului din Administrație, a fost eliberat din funcție după încheierea tranzacției. De asemenea, fostul director al ziarului, P.M.

Băcanu, și-a dat demisia din funcția sa, dar continuă să publice editoriale în *România liberă*. Tranzacția a marcat sfârșitul unui conflict care a început în septembrie, atunci când WAZ a încercat să îl înlăture pe P.M. Băcanu din funcție, dar s-a lovit de opoziția fermă a redacției, care l-a susținut pe Băcanu. Tranzacția a inclus, de asemenea, un acord care stipulează că ziarul își va menține politica editorială și că nu se vor face concedieri în următorii 4 ani.

23 decembrie, București: 80 de jurnaliști de la **Evenimentul Zilei** au semnat o scrisoare de protest împotriva deciziei grupului **Ringier** (care controlează ziarul) de a-l înlătura pe redactorul-șef Dan Turturică din funcția sa. Ringier considera că Turturică nu și-a îndeplinit obiectivele convenite cu patronatul, dar nu a menționat care erau acele obiective.

26 decembrie, București: **Ringier** a decis să îl trimită pe Dan Turturică la Bacău pentru a coordona ediția regională a ziarului **Evenimentul Zilei**. Turturică a contestat această decizie în instanță. De asemenea, Ringier a numit un nou redactor-șef în persoana lui Răzvan Ionescu, fost director executiv la *Gazeta Sporturilor*. Jurnaliștii din redacție au semnat o nouă scrisoare de protest împotriva numirii lui Răzvan Ionescu, în care își reafirmau sprijinul pentru Dan Turturică. Ei au acuzat **Ringier** că se amestecă în politica editorială și că intenționează să transforme ziarul într-un tabloid.

29 decembrie, București: Trei jurnaliști de vârf de la **Evenimentul Zilei** (Carol Sebastian, Dan Tapalagă și Ovidiu Popică) au demisionat în semn de protest față de deciziile manageriale ale **Ringier**.

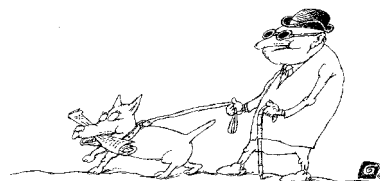
30 decembrie, București: Alte două jurnaliste de la **Evenimentul Zilei**, Simona Popa și Simona Gheorghe, au demisionat în semn de protest față de deciziile manageriale ale **Ringier**.

30 decembrie, București: **Comisia de Etică a Televiziunii Române** și-a publicat raportul privind declarațiile jurnaliștilor care au criticat televiziunea publică pentru obediența față de fostul partid de guvernământ PSD. Raportul nu a confirmat acuzațiile de cenzură, dar a menționat cazuri de dezinformare și încălcări ale Statutului Jurnaliștilor TVR pe perioada campaniei electorale.

Procese

FEBRUARIE 2004

25 februarie, Tg. Jiu: **Cosmin Pigui**, director al publicației **Impact în Gorj**, a fost condamnat la plata unei amenzi penale de 7.5 milioane lei pentru insultă și calomnie. Jurnalistul a fost dat în judecată de președintele Consiliului Județean Gorj, Nicolae Mischie pentru un editorial intitulat „Ne e greață!” și pentru articolul „Sanda și cu Nicu SRL”. La cererea lui Mischie, procesul s-a judecat cu ușile închise.

APRILIE 2004

Judecătoria Târgu Mureș l-a condamnat pe ziaristul **Cristian Teodorescu** în decembrie 2003 la 10 milioane de lei amendă penală și la plata a 50 milioane lei daune morale în solidar cu AULITA GNH S.R.L pentru calomnie ca urmare a unui articol publicat în săptămânalul **Ziarul de Mureș** în anul 2002. În anul 2002, Teodorescu publicase împreună cu Aurelian Grama în **Ziarul de Mureș**, articolele „Arginții preotului fariseu” și „Suflete moarte”, articole ce conțineau dezvăluiri despre Gheorghe Nicolae Șincan, conducătorul Protopopiatului Ortodox Târgu-Mureș și cunoscut ca desfășurând activități politice, public exprimate. Una dintre afirmațiile făcute în articolul „Arginții preotului fariseu” îl viza pe Nicolae Baciut – directorul Direcției pentru Cultură și Culte a Județului Mureș. Ziaristul a făcut recurs împotriva acestei sentințe, dar Tribunalul Mureș a respins cererea în Aprilie 2004, iar cazul a fost înaintat la CEDO.

MAI 2004

În luna mai, Judecătoria Galați l-a condamnat pe **Alexandru Zanopol**, jurnalist la ziarul gălățean *Opinia* la 6 luni de închisoare cu suspendare pentru ultraj. Fapta imputată a avut loc în anul 2000, partea vătămată fiind un polițist gălățean. Pe 18 octombrie 2000 a avut loc o întâlnire între managementul SIDEX și reprezentanți ai Companiei Naționale de Electricitate. Alex Zanopol și colegul său fotoreporter, se aflau în fața clădirii pentru a raporta evenimentul, împreună cu alți ziariști de la diverse publicații. La un moment dat, o persoană îmbrăcată în civil s-a năpustit asupra fotoreporterului Alexandru Andrașcu, venind din spatele acestuia. Zanopol s-a interpus între cei doi, încercând să-l protejeze pe fotoreporter. În acel moment, persoana care-l atacase pe fotoreporter s-a legitimat ca fiind polițist și l-a acuzat pe jurnalist de ultraj, pentru că a agresat un reprezentant al autorității. Ziaristul a făcut recurs.

IUNIE 2004

9 iunie, Bucureșt: Curtea de Apel a menținut condamnarea jurnalistului **Ion Cristoiu** la plata a 250 milioane lei daune morale lui **Christian Mititelu**, care îl acționase în judecată pentru calomnie.

AUGUST 2004

18 august: Generalul de Poliție Mircea Bot, Șeful Poliției Transporturi a acționat în judecată pentru calomnie pe **Ion Teleanu** și **Mădălina Mitran**, jurnaliști la cotidianul **Curentul**. Jurnaliștii sunt acuzați pentru afirmațiile conținute într-un material publicat pe data de 6 august și intitulat “Chestorul Bot în avion cu Nuțu Cămătaru - șeful Poliției Transporturi nu a informat conducerea MI că mafiotul a vrut să îl racoleze”. cu toate ca articolul a fost semnat cu o serie de inițiale, Generalul Bot i-a acționat în judecată pe cei doi

jurnaliști menționați mai sus, deși nici unul din aceștia nu a colaborat la redactarea articolului, acesta fiind scris de Mihai Belu, jurnalist la același ziar. Mai mult, în plângerea adresată justiției, Generalul de Poliție a menționat datele personale complete ale jurnaliștilor, deși Direcția Generală de Evidență Informatizată a Persoanei susține că nimeni nu a solicitat printr-o adresă oficială informațiile respective. *Agenția de Monitorizare a Presei* a solicitat Generalului Bot să precizeze modul în care a identificat pe cei doi jurnaliști ca fiind autori ai articolului incriminat și procedura prin care a obținut datele lor personale complete. De asemenea, AMP a cerut Ministerului Administrației și Internelor să declanșeze o anchetă care să verifice modul în care Generalul Mircea Bot a intrat în posesia datelor personale ale celor doi jurnaliști.

OCTOMBRIE 2004

12-19 octombrie, Vrancea: Marian Oprișan, președintele Consiliului Județean Vrancea, l-a acționat în judecată pe ziaristul **Sebastian Oancea** în solidar cu **Ziarul de Vrancea** pentru defăimare și a cerut daune morale și materiale în valoare de 25 miliarde lei (625 000 euro). Precizăm că salariul mediu în România este de aproximativ 150 euro.

25 octombrie, București: Tribunalul Municipal a decis că Guvernul trebuie să ofere informațiile solicitate de **Centrul pentru Jurnalism Independent** privind contractele de publicitate guvernamentală.

NOIEMBRIE 2004

Magistrații Judecătorei Mediaș au decis, pe 19 noiembrie, ca ziaristul ieșean **Marius Necula**, acuzat de calomnie, să plătească 100 de milioane de lei amendă penală (aprox. 2500 euro) și daune morale pentru un articol în care relatase peripețiile unei avocate din Iași. Sentința a venit după ce, pe 23 mai, Marius Necula se stingea din viață la numai 24 de ani, în urma afecțiunilor provocate de leucemie. În același dosar a mai fost condamnat și un fotoreporter de la **Monitorul de Iași** care nici măcar nu este autorul fotografiei incriminate.

25 noiembrie: Curtea de Apel Craiova, secția Contencios Administrativ, a pronunțat sentința prin care se recunoaște faptul că emisiunea ziaristei **Gabriela Mladin**, "În căutarea Adevărului", pe care o realiza la postul de televiziune **RCS Târgu-Jiu**, a fost cenzurată de conducerea postului de televiziune. Pe 20 martie 2003, postul RCS a oprit transmisia unei ediții a acestei emisiuni care avea ca subiect un scandal în care era implicat Nicolae Mischie, președintele Consiliului Județean Gorj la acea vreme.

Instanța a admis plângerea formulată de Gabriela Mladin împotriva CNA, precizând că "urmare a probelor din dosar rezultă că emisiunea *În căutarea Adevărului* din 20 martie 2003 a fost întreruptă pe motiv că realizatoarea prezenta informații despre Nicolae Mischie, ci nu ca urmare a unei defecțiuni

tehnice". Tot instanța dispune ca *CNA* să aplice măsura de sancționare a postului de televiziune RCS Târgu-Jiu, conform legii audiovizualului. Conducerea postului de televiziune RCS Târgu-Jiu a declarat că întreruperea s-a datorat unei defecțiuni tehnice.

DECEMBRIE 2004

Mai mulți candidați *PSD*, printre care fostul președinte al Senatului, Nicolae Văcăroiu, sau fostul ministru al apărării, Ioan Mircea Pașcu, au acționat în judecată pentru calomnie pe mai mulți **membri ai Coaliției pentru un Parlament Curat (CPC)**. CPC este o inițiativă a mai multor organizații neguvernamentale, care a distribuit alegătorilor broșuri ce conțineau informații recoltate din presă referitoare la candidați implicați în scandaluri politice, de corupție, acuzați de ‚traseism politic‘, etc. Nicolae Văcăroiu a solicitat Justiției să oprească distribuția acestor broșuri, dar Judecătoria Sectorului 4 București a respins cererea.

Legislație

FEBRUARIE 2004

1 februarie, București: Comisia Juridică a Camerei Deputaților decide să elimine din proiectul de **Cod Penal** un articol (**204.1**) care stipula pedeapsa cu închisoarea de la 1 la 3 ani pentru jurnaliștii care filmau sau făceau **fotografii la reședințele, piscinele sau mașinile demnitarilor fără consimțământul acestora** din urmă.

MARTIE 2004

8 martie, București: **CNA** adoptă **Decizia 40/2004** privind asigurarea informării corecte și a pluralismului care cere radiodifuzorilor să asigure un **echilibru între Executiv, majoritatea parlamentară și opoziție**. Reglementarea instituie regula celor trei părți privind distribuirea timpului acordat în buletinele de știri majorității parlamentare, autorităților și opoziției.

APRILIE 2004

7 aprilie, București; *Consiliul Național al Audiovizualului (CNA)* a recomandat Societății Române de Radio (*SRR*) să respecte prevederile deciziei sale cu privire la **principiile pluralismului și informării corecte a publicului**. Recomandarea menționa, de asemenea, că *SRR* trebuie să implementeze Codul său Deontologic pentru a asigura independența editorială.

8 aprilie, București: Un senator a **propus o lege pentru stabilirea unei Zile a Presei.**

21 aprilie, București: Deputata liberală Mona Muscă a **propus o lege pentru abrogarea vechii legi a presei care datează din 1973.** Legea nu a fost pusă în aplicare după Revoluție, dar, în conformitate cu Consiliul Legislativ, ea este încă în vigoare.

MAI 2004

11 mai, București: Parlamentul a **respins inițiativa legislativă pentru stabilirea Zilei Presei.**

26 mai, București: **Senatul** a votat un **memorandum intern** prin care **clasifică toate informațiile legate de cheltuielile acestei instituții.** Hotărârea scoate din categoria informațiilor de interes public toate cheltuielile referitoare la deplasările în străinătate ale senatorilor, contractele de achiziții, cheltuielile de transport și de cazare, ștatele de plată ale senatorilor, precum și listele de prezență la ședințele Senatului. Decizia vine la 3 ani de la votarea în Parlament a legii accesului la informație de interes public (legea 544/2001).

IUNIE 2004

9 iunie, București: **Parlamentul a decis să mențină calomnia ca infracțiune în noul Cod Penal ce va intra în vigoare în 2005.** Infracțiunea nu va mai fi însă pedepsită cu închisoarea. În același timp, insulta a fost eliminată din Codul Penal.

AUGUST 2004

18 august; **Legea electorală** a fost votată de Parlament în luna august, fără consultarea organizațiilor de media sau a CNA. Reglementările electorale conțin mai multe **prevederi restrictive la adresa libertății de exprimare.** Legislația electorală a creat confuzie în rândul radiodifuzorilor din cauza neclarității prevederilor referitoare la repartizarea timpilor de antenă sau la definirea spoturilor și materialelor electorale filmate.

SEPTEMBRIE 2004

20 septembrie, București: deputatul *PSD* Ion Olteanu a înaintat un **proiect de lege privind „protecția persoanei, numelui, imaginii, domiciliului și corespondenței acesteia“.** Legea urmărește protejarea vieții private prin interzicerea interceptării, înregistrării sau divulgării unei conversații sau a altei comunicări telefonice sau electronice, interzicerea filmării sau fotografierii unei persoane precum și a locuinței acesteia, observarea și ascultarea unei persoane care se află într-un loc public, dar desfășoară o activitate privată.

Peste 40 de jurnaliști și organizații de media au semnat un protest împotriva acestui proiect de lege.

OCTOMBRIE 2004

20 octombrie, București: Parlamentarul PSD Codrin Ștefănescu a înaintat **inițiativa legislativă de modificare a Codului Penal** conform căreia **orice amenințare sau insultă la adresa unui jurnalist ar fi trebuit pedepsită cu 2 ani de închisoare sau cu amendă penală**. Aceași pedeapsă ar fi urmat să fie aplicată și celor care ar limita accesul jurnaliștilor la informații sau i-ar împiedica să-și exercite profesia. AMP consideră că nu este necesară o astfel de lege care să creeze o diferențiere între ziariști și ceilalți cetățeni. Investigațiile eficiente ale poliției în cazurile în care ziariștii sunt agresați ar fi suficiente.

14 octombrie, București: Guvernul a aprobat „**Planul de Acțiune pentru Măsuri Imediate Rezultate din Analiza Raportului Comisiei Europene pe 2004**”. Una dintre aceste măsuri ar fi urmat să fie **înființarea unui organism care să monitorizeze libertatea mass media în România**, organism care să ia forma unui Observator al Libertății Presei sau a unui Consiliu Național al Presei. Guvernul a invitat organizațiile de media să participe la o dezbatere comună privind această proiect După întâlnirea care a avut loc pe 19 octombrie, ONG-urile de media au respins propunerile Guvernului.

DECEMBRIE 2004

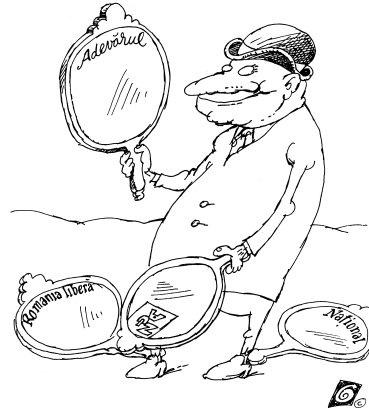
14 decembrie, București: Consiliul Național al Audiovizualului (**CNA**) a lansat „**Apelul pentru Respectarea Independenței Serviciilor Publice de Radio și Televiziune**”. Apelul cerea depolitizarea administrației acestora și propunea schimbări legislative care să asigure independența și mai buna funcționare a radioului și televiziunii publice.

În ultima zi a mandatului său, fostul președinte Ion Iliescu a promulgat **Legea avertizorului public**, lege ce protejează funcționarii publici care semnalează încălcări ale legii comise în interiorul instituțiilor publice în care lucrează.

Accesul la informații

MARTIE 2004

13 martie, București: **PRM** a interzis accesul ziariștilor de la cotidianul național **Adevărul** la una dintre conferințele sale de presă.

IUNIE 2004

28 iunie, Constanța: **Prefectul Gheorghe Martin** a interzis accesul în instituție a ziaristelor Luiza Musei, corospondent local **România liberă**, și Constanța Cantaragiu de la **Ziua de Constanța**.

IULIE 2004

Cotidianul **ZIUA de Vest** a câștigat pe 19 iulie procesul deschis **Poliției Române**. ZIUA de Vest a cerut să fie comunicată data la care comisarul-șef Costică Bulgaru, de la IPJ Caraș-Severin a fost angajat în Poliție sau Miliție, toate funcțiile pe care acesta le-a ocupat de-a lungul timpului și motivele pentru care a fost mutat de pe o funcție pe alta. De asemenea, s-a mai cerut IJPCS să prezinte informații despre toate anchetele administrative prin care Bulgaru a fost verificat și la ce concluzii s-a ajuns. Cererea a fost făcută în baza Legii privind liberul acces la informații de interes public (544 din 2001). Șefii polițistului în cauză au refuzat comunicarea informațiilor, considerând că datele solicitate nu sunt de interes public. Justificarea este un ordin al ministrului de Interne, care spune că toate informațiile din dosarele de personal ale polițiștilor sunt secrete. Pentru că IGP și MAI au susținut punctul de vedere al IJPCS, ZIUA de Vest a dat toate cele trei instituții în judecată, cerând instanței să constate încălcarea legii și să oblige Poliția să comunice datele solicitate. Tribunalul Timiș a decis că Poliția refuză în mod ilegal să comunice informațiile cerute. Judecătorul a luat o decizie care spune că "secretul" invocat de Poliție este în afara legii.

20 iulie, București: **Evenimentul Zilei** a publicat un **document intern clasificat al Guvernului**, semnat ministrul Eugen Bejinariu, șeful Secretariatului General al Guvernului, document care stipula că toate ministerele și autoritățile administrației centrale, inclusiv companiile aflate în subordinea statului, pot acorda contracte de publicitate numai după ce au obținut aprobarea Primului ministru. Ulterior, **Centrul pentru Jurnalism Independent** a solicitat, în baza Legii 544, detalii privind lista contractelor de publicitate aprobate de Primul-ministru. Răspunzând printr-un comunicat de presă, Guvernul a fost acționat în instanță de CJI pentru nerespectarea legii 544/2001.

AUGUST 2004

August, Bacău: **Primarul Dumitru Stavarache** (PUR) a interzis ziaristilor de la cotidianul **Deșteptarea** accesul în Primăria orașului, motivând că aceștia nu reflectă realitatea cu obiectivitate.

30 august, București: **Comitetul Olimpic Român (COR)** a trimis o scrisoare către toate federațiile sportive prin care cerea tuturor membrilor Delegației României la Jocurile Olimpice de la Atena să ia parte doar la activitățile mediatice organizate de COR. Același document interzicea membrilor Delegației să facă orice comentarii publice, să dea interviuri sau să ia parte la emisiuni de radio sau de televiziune, cu excepția celor organizate de COR în parteneriat cu TVR, partenerul exclusiv al COR.

OCTOMBRIE 2004

13 octombrie: **Biroul Permanent al Senatului** a suspendat prin consens acreditarea cotidianului **România liberă** la lucrările Senatului până "după publicarea în ziar a scuzelor ce se impun, pe prima pagină, și în aceleași condiții grafice în care a fost tipărit pe 7 octombrie a.c. articolul defăimător la adresa instituției Senatului". Articolul respectiv viza pe secretarul general al Senatului, Constantin Sava, acuzat că le-a promovat în funcții pe anumite angajate ale acestei instituții, în schimbul unor favoruri sexuale, și că a folosit în interes personal mașina Senatului. Hotărârea Senatului încalcă prevederile legii 544/2001 privind accesul la informațiile de interes public, acreditarea neputând fi retrasă unei instituții de presă, ci doar ziaristilor. Conform aceleiași legi, acreditarea nu poate fi retrasă unui jurnalist decât „pentru acte ce împiedică buna desfășurare a activității instituției”, și nu pentru conținutul articolelor publicate.

5 octombrie, Focșani: **Consiliul Județean Vrancea** a adoptat un proiect de hotărâre prin care președintele CJ, Marian Oprișan, va putea controla ca orice hotărâre sau dispoziție cu caracter normativ adoptată de Consiliul Județean și de instituțiile din subordine să fie făcută publică numai în publicațiile alese de el.

Dan Codrea, director al publicației **Săptămâna Văii Jiului** și Cătălin Docea, redactor șef al cotidianului **Gazeta Văii Jiului**, au depus o cerere în baza Legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public către **Compania Națională a Huilei Petroșani**, solicitând lista deplasărilor efectuate în țară și străinătate de angajații CNH, de reprezentanții Ligii Sindicatelor Miniere Valea Jiului și ai Confederației Sindicatelor Miniere din România și de orice alte persoane care nu sunt angajate ale CNH în intervalul 1 ianuarie 2001-31 martie 2003. Conducerea CNH a refuzat să pună la dispoziția ziaristilor informațiile solicitate, considerând că acestea constituie secrete de serviciu. Prin sentința pronunțată în 8 decembrie 2003, Tribunalul Arad a dat câștig de cauză celor doi ziarști, obligând CNH să facă publice

informațiile solicitate. CNH SA a făcut recurs și a primit câștig de cauză la 30 martie prin sentința civilă a Curții de Apel Timișoara. Sentința este definitivă și irevocabilă, singura variantă fiind CEDO.

Drepturi salariale

IANUARIE 2004

Ianuarie, Brașov; Angajații cotidianului local *Monitorul de Brașov* au demisionat din cauza neînțelegerilor cu unul dintre patronii publicației. Jurnaliștii au pus bazele unui nou ziar, *Monitorul Express*.

FEBRUARIE 2004

Februarie, București; Reprezentanții sindicatelor din presă și ai patronatelor au început negocierile pentru redactarea primului Contract Colectiv de Muncă din istoria presei românești.

MARTIE 2004

28 martie, București; Alin Fărcaș, DJ la *Radio Mix* s-a blocat în studio, a monopolizat transmisia și a amenințat că se va sinucide sărind de la fereastră. El protesta împotriva întârzierilor salariale, acuzând *Radio Mix* de restanțe la salarii mai vechi de 8 luni. După câteva ore, el a renunțat la protest, a părăsit studiourile radio și a dat în judecată postul *Radio Mix* pentru încălcarea contractului de muncă.

APRILIE 2004

29 aprilie; intră în vigoare primul Contract Colectiv de Muncă pe ramura mass media din istoria presei românești.

MAI 2004

17 mai, Brașov; 20 de angajați ai *Monitorului de Brașov* au demisionat din cauza întârzierilor la plata salariilor și condițiilor financiare precare în care erau nevoiți să lucreze. În luna ianuarie, mai mulți ziariști de la *Monitorul de Brașov* au demisionat din cauza neînțelegerilor cu patronatul și au înființat o nouă publicație, *Monitorul Express*.

IULIE 2004

1 iulie, București; Cotidianul național Ziua devine prima instituție media românească care pune în aplicare pentru angajații săi noul Contract Colectiv de Muncă semnat în aprilie de sindicatele și patronatele din presă.

AUGUST 2004

28 august, Eforie Nord; Se înființează cea mai mare federație sindicală din presă – MEDIASIND – prin unificarea câtorva sindicate ai căror membri grupează peste 8000 de ziariști și tipografi.

Alte evenimente media importante

IANUARIE 2004

21 ianuarie, Bagdad: Corespondentul radio Cătălin Gomboș este rănit la cap ca urmare a coliziunii mașinii pe care o conducea cu un zid, după ce poliția irakiană deschisese focul asupra ei.

FEBRUARIE 2004

20 februarie, București: Jurnaliștii străini care lucrează în România înființează asociația presei străine denumită PSR.

MAI 2004

24 mai, Mihăilești: Doi jurnaliști au murit în timp ce transmiteau informații despre un accident care a avut loc pe autostrada care traversează comuna Mihăilești. Elena Popescu și Ionuț Barbu, ambii angajați ai postului TV *Antena 1*, au fost răniți mortal de explozia unui camion care transporta nitrat de amoniu.

21-28 mai, București: Sindicatul PETROM (Petrom este cea mai mare companie petrolieră din Europa Centrală și de Est, iar sindicatul deține 10% din acțiunile companiei) cumpără, prin intermediul trustului său Global Media, acțiuni la *Realitatea TV*, Radio Total, Radio Star și cotidianul național *Ziua*, devenind unul dintre cele mai mari trusturi de presă de pe piață. Grupul controla deja Alpha TV și cotidianul local Telegraful de Prahova. Global Media are 16 posturi TV, 9 posturi locale de radio și două cotidiene.

IUNIE 2004

2 iunie, Oradea: Jurnalista Liliana Sime de la săptămânalul local *Bihoreanul* este trimisă în judecată fiind acuzată de șantaj. Jurnalista a fost acuzată că a cerut 2000 de euro unui candidat la primăria locală pentru a nu publica un articol despre un caz de viol a cărui victimă fusese fiica respectivului candidat.

IULIE 2004

11 iulie, Sinaia; Convenția Organizațiilor de Media care adună 36 de organizații membre a adoptat Codul Deontologic al organizației.

15 iulie, București; Conform unei ordonanțe guvernamentale, corespondenții TVR în străinătate capătă statut de funcționari ai statului, cu aceleași privilegii financiare.

OCTOMBRIE 2004

8 octombrie, Raportul Comisiei Europene menționează presiunile economice asupra principalelor trusturi de presă și atacurile fizice asupra ziariștilor.

“În ciuda acestui progres, anumite probleme structurale pot afecta punerea în practică a libertății de exprimare. Multe instituții media nu sunt viabile economic și continuarea existenței lor poate depinde de sprijinul grupurilor de interese politice sau de afaceri. Studii externe au arătat că actul jurnalistic poate fi adeseori influențat de stimulentele financiare, ceea ce duce la autocenzură. În acest context, statul a tolerat acumularea unor arierate semnificative de către câteva dintre cele mai mari instituții de presă, inclusiv majoritatea posturilor TV private. O astfel de situație poate compromite independența editorială; rapoartele de monitorizare a presei arată că știrile TV sunt mult mai puțin critice la adresa puterii decât cele din presa scrisă. Există, de asemenea, rapoarte de încredere care semnaleză că aleșii locali fac abuz de funcția lor publică pentru a influența politica editorială a ziarelor și posturilor de radio și TV locale, de exemplu prin acordarea selectivă a contractelor de publicitate guvernamentală. Un raport independent recent publicat sugerează că aceeași politică se practică și la nivel național”.

17 octombrie, Sinaia; 16 editori din presa locală înființează APEL (Asociația Profesională a Editorilor Locali). Asociația își propune să apere și să protejeze interesele editorilor din presa locală, să consolideze etica jurnalistică și să contribuie la profesionalizarea mass media.

19 octombrie, Alianța DA (fostă opoziție) a depus o moțiune de cenzură împotriva guvernului Năstase arătându-se îngrijorată de ceea ce numea "politica sistematică a Guvernului PSD de limitare a libertății de expresie prin încercări de subordonare directă sau indirectă a presei scrise atât publice, cât

și private". Alianța PNL-PD a cerut executivului să prezinte lista instituțiilor care au primit aprobarea primului-ministru Adrian Năstase să-și facă reclamă. În plus, opoziția a solicitat și o listă cu beneficiarii contractelor de publicitate, care ar fi lămurit care sunt ziarele, televiziunile și radiourile favorizate de guvern în obținerea de publicitate.

Moțiunea a opoziției a căzut, cu 124 de voturi împotriva și 84 pentru. Împotriva moțiunii au votat deputații PSD și UDMR, Alianței alăturându-i-se doar grupul PRM.

Ca răspuns, Guvernul a propus o serie de măsuri în favoarea presei: reducerea acordată ziaristilor la plata impozitului pe venitul global pentru cheltuieli cu sursele de informații, cum ar fi modificarea mersului trenurilor pentru ca presa scrisă să ajungă la destinație, reprogramarea mersului acelor trenuri care transportă presa, în sensul unor ore mai târzii de plecare din București, constituirea unui Consiliu Național Mass-media în care să activeze, pe lângă asociații ale presei, și reprezentanți ai guvernului și președinției (cu statut de observatori), acest organism urmând a fi finanțat de Guvern. "Guvernul considera ca este de datoria sa să joace un rol de moderator sau facilitator al înființării unui organism instituțional cu forță de autoreglementare", explică Executivul. De altfel, Guvernul a invitat reprezentanții organizațiilor de media să se pronunțe asupra oportunității înființării unui asemenea organism. Reprezentanții presei și ai organizațiilor de media au respins aceasta propunere, considerând-o inutilă și nocivă. "O funcționare normală a autorităților și instituțiilor publice, o aplicare corectă și egală a legilor ar asigura de la sine libertatea presei și ar face inutilă existența unei alte structuri menite să monitorizeze această libertate", menționa un comunicat semnat de mai multe organizații de media. Au existat și unele propuneri serioase, cum ar fi eliminarea discriminării fiscale între instituțiile de media sau deductibilitatea prin lege a retururilor la presă scrisă.

20 octombrie, București; Conform unui articol publicat de săptămânalul *Capital*, Partidul Social Democrat a fost în primele 8 luni ale anului 2004 principalul cumpărător de publicitate în presa scrisă, cu peste 2,8 milioane euro investite (rack rate), ceea ce înseamnă 58% din totalul publicității în domeniul politic.

NOIEMBRIE 2004

16 noiembrie, Ruse, Bulgaria: Reporterul *PRO TV* George Buhnici a fost arestat de poliția bulgară pentru că a filmat cu camera ascunsă într-un magazin duty-free de la granița dintre România și Bulgaria. Acuzația oficială formulată împotriva sa viza posesia de echipamente ilegale de înregistrare, iar pedeapsa putea ajunge, conform legislației bulgare care incriminează folosirea unei camere ascunse ca „spionaj”, până la trei ani de închisoare. Organizații de media și de drepturile omului din România, Bulgaria și din lumea întreagă au protestat împotriva acestei măsuri.

17 Noiembrie 2004: Inspectoratul General pentru Comunicații și Tehnologia Informației, organismul care administrează spectrul frecvențelor radio, a fost trecut sub subordonarea directă a Guvernului, urmând a fi finanțată integral

din venituri proprii. Conducerea IGCTI este numită prin decizia primului-ministru. Anterior, IGCTI era subordonată Ministerului Comunicațiilor.

19 noiembrie, Ruse, Bulgaria: Reporterul *PRO TV* George Buhnici a fost eliberat pe cauțiune, dar i s-a interzis să părăsească Bulgaria.

DECEMBRIE 2004

3 decembrie, Ruse, Bulgaria: Justiția bulgară îl condamnă pe reporterul *PRO TV* George Buhnici la plata unei amenzi penale de 1000 leva și la plata cheltuielilor de judecată în valoare de 900 leva. George Buhnici este liber să se întoarcă în România.

III. BONUS

Fragmente din stenogramele ședințelor Delegației Permanente a PSD

DI. Adrian Năstase:

Să începem să arătăm cel puțin care este situația, pentru că totuși suntem și cu banii luați și mi se pare că nu este normal. Se vorbește despre lipsa de libertate a presei și dacă te uiți, practic, singurii care sunt atacați în presă în mod obișnuit suntem noi.

DI. Adrian Năstase

Prea mult, da. O să vedem ce ... Încercăm o monitorizare și pe radiouri să vedem ce avem de făcut. Trebuie să vedem Radio 21. Nu am reușit încă să-i clarificăm statutul. L-am rugat pe Șerban să vedem chestiunea asta și să vedem cum stăm.

Eu cred că în curând vom avea și un format de ziar comercial, un ziar la care vom avea acțiuni și vom vinde acțiunile cui vrea să le cumpere. Va fi un ziar cumva Nu vă spun până nu apare formatul. Va fi un format foarte sobru. Șerban, vorbeam despre tine acum. Hilde a ascultat Radio 21 și era extrem de nemulțumită și i-am spus că tu te ocupi de Radio 21.

DI. Șerban Mihăilescu

Mie mi-ați dat ... Radio 21 e ...

DI. Adrian Năstase

Ce anume?

DI. Ioan Mircea Pașcu

Radio 21 face parte din vechea filieră ...

DI. Adrian Năstase

Da, pentru că ei au jumătate din acțiuni, așa este. Nu știu, hai să clarificăm lucrurile astea, Puiu. Ce anume? Am spus. Victor este acolo, am vorbit cu Șerban, care e prieten cu ...

DI. Ioan Mircea Pașcu

51% ... 49% noi ...

Valer Dorneanu:

Apropos de strădania televiziunilor, începând cu televiziunea națională și a celorlalte și a presei, eu tot mă întreb de ce noi continuăm să sprijinim în diverse modalități instituții de presă cu foarte mare audiență cu facilitățile vechi, cu sponsorizări, cu reclame, iar ceea ce primim noi sunt cel mult vagi scutiri individuale. În rest, dv., președintele, partidul, guvernul s-au lăsat... Parlamentul, cred, nu mai contează, că în capul lui se sparg toate. Suntem ținte și la televiziunea națională, și la toate ziarele pe care noi le sprijinim. Nu cred că tot trebuie să ne întrebăm retoric despre aceste lucruri și să vedem totuși ce trebuie făcut. Eu nu zic că trebuie să revedem ordonanța aceea cu facilitățile, ar fi o greșeală, dar măcar să le aducem aminte băieților ăștia din când în când de existența ei. Repet, mă gândeam la un moment dat așa, în naivitatea mea, probabil când o începe campania electorală, toate ziarele astea pe care le ținem așa serios să existe, să aibă audiență și să prospere, poate atunci vor veni și ne-or ajuta, dar până atunci ne toacă atât de solid încât nu știu dacă ne mai revenim în campania electorală cu sprijinul lor consistent. (29 septembrie 2003)

Adrian Năstase:

Chiar dacă este foarte bine intenționată, ea (presa, n.n.) nu știe ce vrem noi. Asta este problema. Ea este, după părerea mea, fata asta, Ghiurco, foarte bine intenționată. Ce anume?

Dorina Mihăilescu:

Nu se înțelege... Jumătate dintre ei (jurnaliști - n.r.) sunt anti-PSD. Nu poți să-i determini... Așa se întâmplă cu... Dar dacă noi am avea o echipă foarte bine așezată și... Să știm foarte clar ce bani, ce ne cer, nu trebuie să așteptăm noi ca alții să ne facă jobul... decât corpul politic în sine care este interesat.

Valer Dorneanu:

Eu nu am spus totul despre televiziunea națională, totuși. Și președintele și cei de la știri și cei de la TVR Internațional sunt absolut împotriva noastră. Eu văd emisiunile de la TVR Internațional vara. (...). Este inadmisibil. Și ne urmăresc efectiv așa, cu binoclul și în camere, și guvernul și vă spun, uneori cu subtilitate, uneori...Cred că ar trebuie să ne gândim la ceva cu privire și la președinte și la cei de la știri. Dacă noi tot așteptăm...

(29septembrie2003)

Adrian Năstase :

Acum, că este domnul Șeuleanu președinte executiv (la Radio România Actualități - n.r.) cred că lucrurile se vor rezolva. (...) Fiecare cu experiența lui, ce ziare a făcut fiecare, că asta trebuie să vedem până la urmă, ne implicăm cu bani, cu cunoștințe, care sunt analiștii pe care îi trimitem la televiziuni. Data viitoare poate facem un text așa și fiecare să treacă 10 analiști pe care el îi recomandă pentru televiziuni, radiouri și așa mai departe. (5 ianuarie 2004)

Stenograma ședinței Delegației Permanente a Partidului Social Democrat București, sediul central PSD, 29 septembrie 2003 (are loc după lansarea Alianței PNL-PD, pe care PSD a încercat să o contracareze cu o mare reuniune de partid, cu participarea lui Ion Iliescu, pe tema dezbaterii Constituției)

Șerban Mihăilescu:

Acuma eu va spun sincer, față de eforturile pe care le-am făcut, în final, pe televiziuni nu a fost bine, ca să fie clar. Atrag atenția, adică nu am știut și sunt câteva chestiuni care sunt legate numai de comunicare. Adrian Sârbu (patronul PRO TV - n.r.) își schimbă echipa sau cineva de la Adrian Sârbu schimbă echipa pe același scenariu.

Șerban Mihăilescu:

Stă numai în spate și face cravate, ca să fie clar, iar eu va rog frumos, să-mi mai aducă aminte și Dorina (Dorina Mihăilescu - consilier pe probleme de comunicare la cabinetul lui Adrian Năstase). Aici trebuie sa folosim metoda care a mers foarte bine cu Antena. Înainte de emisiune, rugăminte și vorbit, pentru că Adrian (Năstase - n.r.) are...în fiecare zi îmi cere câte ceva din varii motive, dar eu nu am avut

această pricepere ca să-i spun, băi, n-o mai trimite pe aia, trimite-l pe Velciu. A doua chestiune care a fost, după părerea mea, în neregulă a fost Televiziunea Națională. La telejurnal a fost prost, au avut declarații numai de la ăia doi (Traian Băsescu și Teodor Stolojan - n.r.). Ori vorbim, ori nu vorbim. Mult mai bună a fost chestia cu Stelian Tănase. Aia a fost... le-a băgat pumnul în gura, le-a dat păreri, a fost cea mai bună abordare, în afară de Realitatea, a fost la Televiziunea 1... Altele au dat neglijent. Antena nu mi s-a părut nici rău, nici bine, chiar a fost... dar PRO TV a dat prost și cu TVR.

Noi trebuie sa ne pregătim în continuare, adică cum făceam înainte, trebuie să stăm tot timpul să îi căutăm cu telefoanele... că altfel pățim...

Florin Georgescu:

Apropo de ce spunea Șerban, la PRO TV văd ca se pregătește din nou Călinescu să-și reia Chestiunea Zilei în vreo trei zile. Să vedem ce tip de emisiune. Dacă iarăși începe să ne îmbrace și să ne... Băsescu acolo nu e în regulă, doar n-o să zică din cinci zile despre opoziție, o să zică 80 la sută despre noi, despre dv. și dl. Iliescu și 10 la sută despre ea. Și atunci băiatul ăsta să facă o emisiune de divertisment, altceva, dar nu cu chestii din astea.

Adrian Năstase:

Da, i-ai văzut. Eu nu înțeleg de ce trebuie să admitem aceste lucruri, de ce trebuie să stea în sală fotografi din ăștia paparazzi, care sunt... Asta ar însemna însă să avem oameni care să spună pe casetă respectiva, de la secunda cutare la secunda cutare și asta dăm, este singura imagine pe care o dăm, și o dăm și aici, o dăm și acolo, o dăm și dincolo, deci control. Cineva însă care se ocupă sa stea în studiouri, să lucreze cu ei. Noi putem să controlăm aceste lucruri, dar, în mod evident, este vorba de muncă și pentru ca nu vrem să muncim, atunci îi lăsam pe ei.

Adrian Năstase:

Avem nevoie de zece oameni, fiecare să discute cu câte o televiziune, 7 să discute cu câte un ziar. Asta este complicat și de asta cine se ocupă la noi de lucrurile astea? Unul scrie desene, altul face desene, altul face diagrame, altul pune pe pereți, este vorba de munca aia de șaiba. (...) Dar noi am lăsat Televiziunea Română să preia ce a vrut ea, noi nu i-am spus vrem mesajul ăsta, nu am spus la PRO TV: vrem mesajul ăsta. Cineva care să stea la pupitru să vadă tot ce s-a întâmplat și să spună, domnule, noi vrem să apară pe televiziune mesajul ăsta, vrem imaginea asta. La Televiziunea Română a apărut

Octav Cozmâncă din spate filmat de trei ori. (...) Dar pentru asta trebuie să avem noi un om care să stabilească mesajul pe care îl vrem. Că noi discutăm după aceea că nu a fost bun mesajul, dar Vasile Dâncu s-a dus pe nu știu unde, ăla s-a dus pe nu știu unde. (...) Bun, și munca cine o face, care sunt mesajele, cine stabilește, domnule, la conferința asta de presă ce spunem la radio, înainte cu o săptămână, înainte cu trei zile înainte cu două zile? Asta este, cred, datoria noastră să facem... Dacă nu avem noi oamenii respectivi, să îi angajăm, să punem aici într-adevăr 20 de oameni care să stea să lucreze numai pe imagine, că guvernul, substanța, facem ce putem acolo, iar aici activiștii de partid sunt în blok-starturi, dar avem o problemă de imagine pe care ar trebui să o gestionăm la modul profesional. Or, noi, deocamdată, facem numai niște lucruri... (29 septembrie 2003)

Hildegard Puwak:

Eu cred că trebuie să facem încă o dată, să o analizăm încă o dată și să vedem dacă nu putem să o amendăm, pentru că ea, într-adevăr, le dă jurnaliștilor un drept peste tot, ceea ce înseamnă transparența în toată lumea, în 24 de ore ei pot să aibă acces la orice dosărel care dacă nu a fost scris în hotărârea de guvern acolo că este clasificată este la dispoziția lor. Eu cred că este excesiv de permisivă.

Ion Iliescu (ședința Biroului Executiv Central al PSD din 9 februarie 2005)

„Eforturile PSD și ale unora dintre liderii săi au fost deseori îndreptate către obținerea neutralității mass-media, lucru care s-a dovedit a fi în detrimentul calității actului de comunicare publică. De aici, imaginea de opacitate în relația partidului cu presa, de comunicare greoaie, generatoare de insatisfacție în rândul jurnaliștilor”.